

leány volt, bar...
nyzó, aki akkor...
járt. Stempeny...
retett Freidelbe...
részesítette...
hüségét eskü...
evált módszere...
Stempenynek...
nem könnyen...
Amikor vége...
és Stempeny...
akart szerel...
a barna leány...
ulni. Ne csinál...
Freidel — ha...
alos eljegyzést...
meg az afféle...
kifogással élt...
imárból. Azon...
A város mu...
állottak és...
vult engedni...
s eljegyzést és...
sült jegyzék...
pon át ittak

SZEFKESZTŐSÉ
Éjjeli telefon
KIADÓHIVAT
Str. Bai
ELŐFIZETESI
Egész évről
Levelekre
Nagyecsern
Egy óra.

X évfolyam * 57. szám
1929 Március 10 Vasárnap
* 5689 év I. Adár 28 *

Dr. Ramaseter Róbert
I. Disztér 2. Il. 8.
Budapest

Ára 5 lej

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

**A Keren Hajjeszód
építi az országot!**

**Aldozatok örvendő szíve
vel az újjászülető Palesztina oltárán!**

A tizenkettedik óra

Igy is nevezhetnők: pillanatnyi szociográfiai felvétel. A tejjel-mézrel folyó Kanaánban, amelyet előszeretettel neveznek Európa legdusabb agrárállamának is, egy nap leforgása alatt egyetlen megyében ötezer földműves és kisiparos jelentkezett arra, hogy Franciaországba kivándoroljon. Szomorú, sőt kétségbeesítő tünet annak kétségtelen jele, hogy ez az annyi kisvárosban, nyersanyagban és munkáskézben dúlakodó ország ugyszólván a terített asztal mellett hal éhen, hogy parasztjai, akik pedig mindenütt a konzervatívizmus és a földhöz való ragaszkodás megtestesítői, készek feladni konzervatívizmusukat, csak hogy megszabaduljanak a kilátástalan és bizonytalan jövőjüktől. A kormány állandóan a gazdasági konszolidáció ígéri, állandóan a pauperizmus terjedésének megállításáról beszél és íme, a valóságban a pauperizmus már odáig terjed, hogy az ország egyik leggazdagabb vármegyéjéből ezerszámra vándorolnak ki a legérettebb munkások.

Elő kezdtünk a tizenkettedik órához. A kivándorolni kész ötezer binari munkás példája minden vezérköszövésiannál és frazológiaiánál véresebb memento a kormány számára. Az utolsó lélektanilag pillanat hangulata érkezett el s ha ez is természetlenül suhan el ennek az országnak fepe fölött, úgy hiábavaló lesz minden akarat, minden jóakarát a felbomlás, a dekonzolidáció megakadályozására. Énező szájak kenyeret és munkát, tetre kész energiák lehetőségeket, elcsüggedt gondolatok realizálási területét óhajtának. Mindenki akar valamit és mindenki akaratát szörnyű gátak vasfalába ütközik. A kereskedőt súlyos adó nyomja, a kapitulást a bizonytalanság atmoszférája tartja vissza nagyarányú befektetésektől, a munkást az üldözés és a kíméletlen nyomorúság kimeréja sorvasztja, az intellektuelt kilátástalanság bénítja meg. S az elégedetlenség, a tehetetlenség és nyomorúság légkörében a társadalmi ellentétek lázméregje szökken veszedelmes magasságokba. Valóban a tizenkettedik óra ez. A kormányban, amely a konszolidáció jelszavával jött, halaszthatatlanul a cselekedetek útjára kell lépnie. Szerszámot kell nyomnia a munkáslánna lett munkásokba, éteit kell nyújtania az éhezőknek, közgazdasági és igazságszolgáltatási rendet a tőkének és a kereskedelemnek, ha azt akarja, hogy a bihari ötezerk légiója megszámlálhatatlan légiókká ne növekedjék s a Kanaánból, ahogyan ezt az országot nevezik, úgy ne meneküljenek az embegek, mintha valami kitört vulkán, vagy Szaharává változott föld talaján járnának. A költői fantázia, mely hajlamos arra, hogy sötét színekre fesse meg a világos foltokat is, ezuttal aligha tuloz, ha a bihari ötezerk kegyetlen sorsára mutat rá. Mert ez az ötezer ember azt a mesebeli embert szimbolizálja, aId ügyefogyottsá-

gánál fogva éhen halt a teli tál mellett, azzal a különbséggel, hogy ezuttal nem az ügyefogyottság az oka az éhenhalásnak hanem valami szörnyű és az okok egész láncolatát magában foglaló átok, amely egy tízeves kormányzat lelkiismeretlenségének következménye. Mindezig általánosságokban beszéltünk csak arról a krízisről, mely Románia egész gazdasági életét megbénította. Nem hitünk, mert nem akartunk hinni a munkanélküliség egyre növekvő statisztikájának, nem akartunk hinni a csődöknek, fizetés-

képtelenségeknek, a közigazgatás és az igazságszolgáltatás csődjének, nem akartunk hinni, mert ha hiszünk: ez egyenlő lett volna azzal a tudattal, hogy itt mindenki öngyilkosságra van ítélve, kivéve néhány kalandort, akik a tömegek nyomorúságából fölöztek le a maguk szegyénteljes előnyeket. De most a bihari ötezer kivándorló esete felnyitotta szemünket. Beleharangoz a szívünkbe s az éjféli órák kísérteties harangszavával szól felénk és a kormányzat felé: elérkezett a tizenkettedik óra.

Elérkezett a tizenkettedik óra és mi hiszünk abban, hogy a kormány, amely annyi törhetetlen energiával kezdte meg a maga programjának a végrehajtását, most már a tényleges cselekvés útjára lép. Hiszünk, hogy a kanaáni legenda végre nem marad legendának, hanem élő valóság lesz belőle, hiszünk, hogy a munkátlan kezekbe rövidesen szerszám kerül, az éhező szájakba étel és ital, a leépített üzemekbe élet és ébredés, a csődök helyébe pedig a virágzás, a becsületesség, a kezdeményezés szelleme. (s. l.)

Stere a régenstanács előtt megcáfolta a beszaràbiai rémhireket

Blokk alakul a parlamenti blokkok ellen. Mária királyné csütörtökön utazik külföldre

Bucuresti-Bukarest, március 9. — A régenstanács ma kihallgatáson fogadta dr. Luput, aki megismételte a kamarában felhozott érveit az ortodox egyház problémáját illetően. Utána Stere és Codreanu Scodigor beszaràbiai vezérek jelentek meg a régensek előtt és megcáfolták a beszaràbiai helyzetről elterjesztett rosszakaratú híreket, amelyeket politikai manővereknek tulajdonítottak.

Bucuresti-Bukarest, március 9. A kamarát keddig elnapolták, a képviselők nagyrésze kerületébe utazott. Tegnap több képviselő megbeszélést folytatott a parlamenti blokkok folytonos kúlsárol és elhatározták, hogy blokkot alakítanak a blokkok ellen. **Bucuresti-Bukarest, március 9.** Mária királyné Ileana heregnővel, Procopiu udvarhölgygel és Tanasescu ud-

vari marsallal csütörtökön, március 14-én indul külföldre. A királyné először Aix le Bains-ba megy néhány napra, azután Angliá, roknoit látogatja meg, innen Madridba utazik Mária királyné, majd Barcelonába megy, ahol Beatrice hercegnő kastélyában fog lakni és ott is marad május elsejéig, amikor visszatér az országba, hogy résztvegyen az egyesülési ünnepségeken.

Letárgyalták a felsősziléziai német kisebbség sèrelmeit a Népszövetség előtt

A kisantant, Görögország és Lengyelország memorandumot készítettek a kisebbségi kérdésben. Stresemann tárgyal Chamberlainnal a kisebbségi kérdésről

Genf, március 9. A népszövetségi tanács mai záróülésén Quinones de Leon spanyol fõdelegátus előadásában letárgyalták a felsősziléziai német kisebbség iskolaiügyi panaszait és a Volksbund elõterjesztéseit Ulitz képviselõ letartóztatása miatt. Ez utóbbiakat Adachi japán külügyminiszter adta elõ. Az elõadók jelentése után a tanács elfogadta az elõadók javaslatokat. Stresemann német külügyminiszter tartózkodott a szavazástól s ezt megelőzőleg bejelentette, hogy az Ulitz-ügyben kíváncsisággal várja a bírói eljárás fejleményeit s fenntartja magának a jogot, hogy a per befejezése után a Népszövetség előtt még visszatérhessen a német képviselő örizetbevételének ügyére.

Genf, március 9. A népszövetségi rádióállomás ügyéről a lapok megbízható helyről azt az információt kapták, hogy Motta svájci szövetségi tanácsos eredeti tervezetének a tanácsban több ellenzõje volt. Emiatt Sváje módosított javaslatán és e módosított javaslatot ismertették a mai tanácsülésen.

Genf, március 9. A népszövetségi fõtitkár ma átvette Hugh R. Wilsontól, berni amerikai követtõl kormányra csatlakozó jegyzéknek másolatát, melyet a hatalmak washingtoni követei kormányaik részére ott több mint egy hete átvettek. A közlést a fõtitkárság tudomására adja az összes tagállamoknak is.

Genf, március 9. A népszövetségi tanács tegnapi nyilvános ülésének befejeztével a kisantant államainak külügy miniszter értekezletet tartottak, amelyen késõbb megjelent Zaleski is. Az értekezlet foglalkozott a tanácsnak a kisebbségi kérdésben tegnap hozott döntésével és azt a határozatot hozta, hogy a kisantant, Görögország és Lengyelország a kisebbségi kérdés tanulmányozására kiküldött tanácsai munkabizottság tájékoztatására közös memorandumot készít és azt a meghatározott idõpontig beérteszti a népszövetségi fõtitkársá-

Az új tervezet szerint a rádió leadóállomást Sváje a saját tőkéjével építi meg és tartja fenn. A Népszövetségnek joga van kivételesen súlyos világpolitikai szituációk esetén megfigyelõket tartani a leadóállomáson

London, március 9. Chamberlain kijelentette a Daily Express munkatársának, hogy Genfben nem vetették fel a megszállás likvidálásának problémáját, mert még Stresemannnak is az az álláspontja, hogy a kérdéssel várni kell mindaddig, míg a független szakértõk a jóvátétel revíziója tekintetében valamilyen eredményre nem jutottak.

és azt az egyezségokmányban lefektetett célokra, utasítások felhívások stb. közvetítésre is felhasználhatja. A népszövetségi rádió-leadások még háború esetében sem fogják jelenteni Sváje részérõl a semlegesség megsértését.

Nem fokozzák le Mobilet. Rómából jelentik: A Stefani távirati iroda közli, hogy a sarki expedíciók ügyében befejezett vizsgálat jelentésének közzéttele óta ebben az ügyben semmiféle hivatalos további lépés nem történt és ezért az irodát felhatalmazták a külföldi sajtóban Nobile lefokozására vonatkozólag forgalomba került hírek cáfoitására.

Ma este Stresemann egyórás megbeszélést folytatott Chamberlainnal a kisebbségi kérdés jövõbeli kezelésérõl, majd utána Scialoját kereste fel, akivel a Saar-vidéki kölcsön ügyérõl tárgyal. Valószínûnek tartják, hogy a kölcsön

A tábla is elrendelte a letartóztatott magánalkalmazottak fogvatartását

Az egységes szaktanács nyilatkozata a letartóztatások ügyében

(Cluj-Kolozsvár, március 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári ítélőtábla vádtanácsa ma délelőtt hozott döntést az alkalmazottak országos szövetségének letartóztatott elnöksége hat tagjának vizsgálati fogságáról. A törvényszék, mint ahogy megirtuk, elrendelte harminc napi vizsgálati fogságot a letartóztatottak ellen. A tábla vádtanácsa két óráig tartó tárgyalás után a letartóztatottak ellen egy a magánalkalmazottak, mint a kommunista propaganda vádját beigazoltnak látta és helyt adott a törvényszék marasztaló döntésének.

Ezzel kapcsolatban a kolozsvári egységes szakszervezeti tanács nyilatkozatot küldött be szerkesztőségünkhöz. Anélkül, hogy állást kívánnánk foglalni a kérdésben, helyt adunk a nyilatkozatnak, mely a következőképpen hangzik:

Tekintetes szerkesztőség!

Az Alkalmazottak Szövetsége elnöksége tagjainak folyó hó 3-án történt letartóztatásával kapcsolatban egyes lapokban különféle találgatások jelentek meg a letartóztatást illetően. Egyes érdekeltek egyének úgy igyekeztek informálni a közvéleményt, mintha a letartóztatás „magánalkalmazottak”, zárkózottság miatt történt volna.

A való lényállás a következő:

1. A letartóztatott elnökséget Kandel Ignác, Sándor Vilmos és egy Grün nevű alkalmazott feljelentése alapján tartóztatta le a rendőrség.
2. A letartóztatott elnökség kongressz-

szuson választott vezetősége az Alkalmazottak Szövetségének és nem felel meg a valóságnak az az állítása Kandel tikkárnak, mint a feljelentés értelmű szerzőjének, hogy biztosságukról lemondtak volna.

3. Az elnökség plenáris ülésre volt meghívva, amelyről a feljelentőnek is tudomása volt és nem „puccsról” van szó, nem is „betörés” végett jöttek Clujra, hanem a felügyelőbizottság összehívására.

4. Nem felel meg a valóságnak, hogy az Alkalmazottak Szövetsége kimondta volna az Egységes Országos Szakszervezetektől való elszakadást. Ez csak Kandel, Löbstein és Sándor Vilmos nyilatkozta ki minden kongresszus nélkül, sőt a kongresszus ellenére és amely ellen az ország alkalmazottai, szervezetei, sőt a kolozsvári tagok közül is sokan tiltakoztak. Kandelék épen azért tartották szükségesnek a rendőrség támogatását igénybe venni, mert leszakadási manőverük számonkéréséről lett volna szó azon a plenáris ülésen, melyet Kandel a rendőrség igénybevételeivel megakadályozott.

Ez a való igazság, amelyet jegyzőkönyvekkel is igazolunk tudunk és nem pedig az amelyet a feljelentők a maguk immorális eljárásának az igazolására oddig leadtak.

Kolozsvár, 1929 március 9.

A kolozsvári Egységes Szakszervezetei Tanács megbízásából

Dán István titkár

Egy játékos, aki halála után nyer

Goudier ur tragikus szerencséje

(Páris, március 9. Az Uj Kelet tud.) A francia lapoknak legalább egy hónapra telik abból a szerencséből, amit Monsieur Goudier adott, aki pedig nem volt sem művész, sem szobrász, filmdrámat sem írt és találmányt sem jelentett be a szabadalmi hivatalhoz Mrs Goudier negyvenhatéztendős „rentier” volt, aki 42 éves koráig Páris egyik külvárosában töltötte életét, kicsiny, de forgalmas boltban, amelynek jövedelme lehetővé tette számára, hogy java éveiben visszavonulhatott szemlélődő, csöndes pihenőre.

Egy ideig csak élt, édeget Goudier ur. Sétált, moziba járt, olykor színházba is, sőt a longchampej löversenyterén is látni lehetett őt az olesó totalizátor mellett. Gyakran nyert és a nyereség új életörömök forrásává vált számára. Autótaxi járt és selyemingeket vásárolt.

A szerencse — gondolta — mellém szegődött. Gondoskodni kell, hogy mellettem maradjon akkor is, ha nincs szonja a löversenynek.

Elment tehát a Rivierára, egy kisebb fürdőhelyen beiratkozott a játékkaszinóba, leült a roulette-asztal mellé és egy százfankost tett a tizenháromas mezőre. A szám ugyan a babona szerint szerencsétlen szám, de Goudier ur a babonát megkontreminalta, mint utóbb kiderült — végzetes szerencsével.

A lovacska Goudier ur száma mellett állott meg és a százfankostól néhány pillanat alatt 1300 frank lett. Goudier ur otthagya a pénzt, amit rábizott Fortuna ökegyelmessége.

A tizenháromas szám megint nyert, a 100 frank percek alatt 16 ezer 9000 frankká szaporodott.

— Percek alatt, — gondolta, — munka nélkül, kényelmes székben ülve, kicsiny befektetéssel egy autóra valót nyertem. Ennélfogva a 13-as számtól nem megyek el. De ha megint nyerek, istenem, akkor annyi pénzem lesz, hogy villát vehetek az autóhoz. Vajjon be tudok e illeszkedni a villatulajdonosok céhébe? Mialatt így okoskodott, megindították

a lovacskát. A lovacska futott és megállott megint a 13-as szám mellett. Ez másfélmillió frankot jelentett, amit a bankár még ki tudott fizetni. Goudier ur szerette volna valamit csinálni a pénzzel, de a nagy boldogság megbénította akaraterejét, a kezét sem tudta odanyújtani a pénz után, amely ilyen módon a 13-as szám mezőjén maradt.

A lovacska megindult, a lovacska megállott és megint 13-as szám alatt. A bank most már nem volt abban a helyzetben, hogy kifizesse a nagy nyereséget. A croupier ránézett a szerencsés emberre, aki megüvegesedett szemekkel, fehér ábrázattal, vértelen, lelogó ajakkal ült al ehyén. Valamit szolt hozzá, de Goudier ur erre sem reflektált. A nagy szerencse következtében egyszerűen megütötte a guta.

Ez egymagában lehet egy tragikum, de még nem szenzáció. A szenzáció ott kezdődik, hogy Goudier ur egye követeli a banktól azokat a milliókat, amiket férje holtan is nyert.

Ezzel szemben a bank azzal érvel, hogy Goudier ur már nem saját akara-

Hírneves orvosok

által ajánlott csodás hatással bíró

gyógyisza p,

különösen köszvény, reuma, idegsokk isisásban szenvedők áldása. Háziilag alkalmazható. Kapható:

Bernát gyógyszerferdő Marghita
jud. Bihar.

Prospektus ingyen. Fördőtulajdonosoknak nagy kedvezmény.

tától hagyta ott a 13-as mezőn a 100 ezreket, így tehát örökösének nincsen joga a nagy pénzekhez.

Mint hogy Goudier ur holtteste felett ilyen viták támadtak, az özvegy a bíróság döntésére bízta igazát.

Egész Franciaország pedig lázasan várja a bíróság salamoni ítéletét

(g. h.)

Már a karikatura is tilos Jugoszláviában

Belgrád, március 9. — A parlamenti palota építésének továbbfolytatásához szükséges összegeket a miniszterelnök töröltette a költségvetésből. Ez intézkedés folytán az építést természetesen nem tudják tovább folytatni. Politikai körökben a miniszterelnök e ténykedéséből arra következtetnek, hogy a diktatura hosszabb időre rendezkedett be s alkotmányos kormányzásra belátható időn belül Jugoszláviában nem kerül sor.

A lapok tegnap közölték a Kormány újabb rendeletét, mely szerint ezontul büntetés terhe mellett tilos hivatalos személyiségekről karikatúrákat készíteni. Ugyancsak szigorú büntetés terhe alatt tilos nyilvánosan arról beszélni, vagy nyomtatás útján jobbjeljesíteni azt, hogy a jugoszláv király, ság népei nem foghatók egységsbe és ellenséges érzelmekkel viseltetnek egymás iránt.

Három-három havi börtönbüntetésre ítélték az amnesztiatüntetés vádlottait

Simó Gézát, Sós Ferencet és Benke Pált felmentette a törvényszék

(Tg.-Mures-Marosvásárhely, március 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A marosvásárhelyi törvényszék ma délelőtt kezdte meg az elmúlt vasárnap lezajlott veres amnesztiatüntetés vádlottainak tárgyalását. A tárgyalás általános érdeklődés mellett reggel kilenc órakor vette kezdetét és este nyolc órakor ért csak véget. A per hat vádlottja közül Simó, Sós Ferenc és Benke Pál, akiket mint ahogy azt az Uj Kelet jelentette a törvényszék vádtanácsa a hét folyamán szabadlábrahelyezett. Szabadlábon várták be az ítéletet, míg Hirsch Mihály, Fuchs Simon és Muica Péter szuronyos örk kíséretében várták az ítéletet.

A tárgyaláson felvonultak a verekedés helyszínén volt összes hatósági közegek és a munkásság nagyobb csoportja is, akiknek kihallgatása késő délutáni órákig húzódott el. A vád és védelem heves vitái után került sor ítélethozatalra, mely a törvényszék két órási tárgyalása után történt meg. A törvényszék Simó Gézát, Sós Ferencet és Benke Pált felmentette a vád- és annak következményei alól, míg Hirsch Mihályt, Fuchs Simont és Muica

Pétert a Marzescu-féle törvény paragrafusai értelmében államellenes izgatásban monda ki hűnősnék és három-három havi elzárásra, valamint 1000-1000 lej pénzübüntetésre ítélte. Ugyész és védő fellebbeztek.

— Agyvértódulás, szívszorogás, nehéz légzés, félelemérzés, idegesség, migrén, lehangoltság, álmatlanság a ter mézetelés Jerec József kérésűve használata által rövidesen megszüntet hetők. Tudományos megálapítások megerősítik, hogy a Ferenc József via a makacs székszorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Az orvostudomány mai állásponja szeriit **gyógyíthatatlan betegek** kezelését vállalja e célra létesült **Diätetikai Sanatorium** Felvii g stást nyújt: Diätetikai Sanatorium Carei-Mari, jud. Salaj.

SELECT-MOZGÓ

Nosztty fiu esete

Főszerepekben: **Ivor Novello**
Evelyn Holt
Verebes Ernő
Székelly Ibolya

Monopol Thali film.

Jön: Utolsó parancs

főszerepekben:

Emil Jannings

URANIAMOZGÓ

Ma utoljára

Toptowni bajnok

Főszerepekben:

HOOT GIBSON

Monopol Filmcentrala.

Hétfőn: Májusi varázs

Főszerepekben:

Xenia Desny és Jack Trevor

A MATILD-viz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

A jövő hét nagy filmeseménye a Magyar Színházban:

RINGELSPIEL

(Ketten a milliók között.)

Izgalmas életkép 7 felvonásban. Rendezte: **Dr. Fejős Pál**. Főszereplők: **Glen Tryon** és **Barbara Kent**. Vetítik: Hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön minden nap 4 és 6 órakor.

A w u

Az angol w u feladat, az állam a király hivatva, eeg életét kor afrika lett lénie hogy besz vek lelepl

Hazaut Windsor örökösével Londonba hozzá köz herceg egy zott. Megtó modora nek szível dese komo mindig tie váltásagos gyázna k a leendő k vélyes bar pében mu legvidama ton, lovag töltött. O kezett kir te magát o talan időn

Az állam sabbrangu az allami szompontja zonyaságot.

A trónör kor kel fel jával sétál izik és e kat. Három magánleve lebonvolitj san kilen kára, Sir G napi munka 11-ig állam fogadja a tal magasr udvarok ké királynál s percek ke atyjának e jával együ fogyasztott rendszerint tenisszel, v 3-tól 5-ig i tási teendő kor futárol cig folyik 30 perckor vagy bará rázik. Csak don az ide

A reggel rint látoga mostanában atya egés Bogornban kap jelenté

A herc nagyobb re intézi el, a tart és ho viz. Ezen legutóbb a nyomorgó akcióját m

—Márchu kolozsvári Már negen tav de Leu rom éven ben Franct lozsvárról. helyebe a Sandfort fr aki eddig lomáciáj sz zul március vatalát.

A walesi herceg új posztján

Az angol király súlyos betegsége miatt a walesi hercegre hárul az a súlyos feladat, hogy az állam ügyeit intézze, az államtanácsba való belépesé, amely a király kötelességeinek ellátására van hivatva, fordulópontra jelentett a herceg életében. Addig az időpontig, amikor afrikai utjáról sürgősen vissza kellett térnie, főleg csak az volt a feladata, hogy beszédekkel mondjon és emlékművek letelezésén részt vegyen.

Hazautazása közben David Edward Windsor királyi fenségé, az angol trón örökösévé alakult át. Amióta a herceg Londonba visszaérkezett, azóta — a hozzá közel állók tanúsága szerint — a herceg egész lényé teljesen megváltozott. Megmaradt most is szeretetreméltó modora, amelynek révén mindenkinek szívébe beférkőzött, de a viselkedése komolyabb, érettebb lett. A herceg mindig tisztában volt azzal, hogy kiváltságos helyzetére való tekintettel vigyázni kell magára, de eddig sohasem a leendő király, hanem mindenkor a szívélyes barát és jókedélyű pajtás szerepében mutatta magát. Azok voltak a legvidámabb órái, amelyeket vadászaton, lovaglással, póló vagy golfjátékkal töltött. Olyankor egy időre megelégedett királyságáról és egyenlőnek érezte magát cimboráival. De ennek a gondtalan időnek most vége szakadt.

Az államtanács tagjai és a legmagasabb rangú tisztviselők elismerik, hogy az állami ügyekben vallott elvei és szempontjai nagy tudásról tesznek bizonyosságot.

A trónörökös rendszerint reggel 7 óra körül kel fel. Félórával később két kutyájával sétát tesz. 8 óra 15 perckor reggelizik és e közben olvassa el az újságokat. Háromnegyed kilenckor elméleti magánlevelezést és néhány barátjával lebonyolítja telefonbeszélgetéseit. Pontosan kilenc órakor keresi fel magántitkárára, Sir Godfrey Thomas, akivel egész napi munkabeosztását megbeszéli. 10-től 11-ig állami folyó ügyeket intéz, 1 óráig fogadja a látogatókat, a külügyi hivatal magasrangú tisztviselőit, külföldi udvarok képviselőit, akik különben a királynál szoktak tisztelegni, 1 óra 15 perckor kerül sor a lunch-re, amelyet atyjának elutazása előtt gyakran anyjával együtt a Buckingham palotában fogyasztott el. Etkezés után 3 óráig rendszerint az előkelő Bath Klubban teniszrel, vagy uszással tölti idejét. 3-tól 5-ig ismét az állami és közigazgatási teendők foglalják el idejét. Öt óra körül futarok érkeznek, azután este nyolcig folyik tovább a munka. Nyolc óra 30 perckor a herceg vagy a királynéval vagy barátjainak társaságában vacsorázik. Csak ezután rendelkezik szabadon az idejével.

A reggeli órákban Londonban rendszerint látogatást tett a királyi palotában, mostanában pedig telefonon érdeklődik atyja egészségi állapota iránt, amiről a Bognorban tartózkodó kezelőorvosoktól kap jelentést.

A herceg magánlevelezésének legnagyobb részét kis hordozható írógépen intézi el, amelyet állandóan magánál tart és hosszabb antútjárja is magával viszi. Ezen a kis gépen kopogtatta le legutóbb azt a felhívását is, amellyel a nyomorgó bányászok érdekében segítőakcióját megindította.

—Március végén foglalja el az új kolozsvári francia konzul hivatalát. Már megemlékeztünk arról, hogy Gousstav de Leugie francia konzult, aki három éven keresztül képviselte Erdélyben Franciaországot, elhagyte Kolozsvárról. Most értesülünk arról, hogy helyébe a francia kormány Barthe de Sandfort francia konzult nevezte ki, aki eddig Tripolisban teljesített diplomáciai szolgálatot. Az új francia konzul március vége felé foglalja el új hivatalát.

Összhang, mely elbűvöl.

Ha a művész bájos és ápolt, egyéniségében testet ölt a dal, élvezetté válik a zene fülinek és szemnek egyaránt. Akaratlanul is ráirányul a figyelem a billentyűkön tovasiető ujakra és betelik az egész jelenség összhangjával. A hang és az előadó harmóniája szárnyat ad a fantáziának és rabul ejti a szíveket. Még ha házi, vagy más hivatásbeli munkát kell is a nőnek végeznie, akkor is biztos eredménnyel ápolhatja magát, ha állandóan Elida krémeket használ.

Elida Effenkrém az arcbőrt északán át tisztítja és táptálja, a száraz bőrt ellátja a szükséges zsírral. Elida Arckrém védelmet nyújt az éles levegő és a nap égő sugarai ellen. A bőre azonnal beszívódik, gyógyító hatása meglepő. Elida Arckrém a kivörösödött kezét és tisztátalan bőrt is mossa és alabástromszerűvé teszi. Sok ezer hölgy ismeri el mint a létező legjobb krémet.

Használjad mind a két Elida krémet, Nappalt estét. — Így kell csak kérned.

Tubusban Lei 45.— Tégelyben Lei 75.—

ELIDA KRÉMEK

Caroflid volt földmívelésügyi miniszter megindította az Agrár Liga megszervezése érdekében

(Bucuresti-Bukarest, március 9. Az Uj Kelet tud.) Garoflid Constantin, aki egyike volt az Averescu párt legértékesebb tagjainak, mint ismeretes, a párt kebelén belül megindult bomlási folyamat, de különösen a közötté és Goga között támadt súlyos nézeteltérések következtében kilepett a néppártból. Politikai körökben annakidején mindenki meg volt győződve arról, hogy Garoflid a nemzeti parasztpárt felé orientálódik, de az ezzel kapcsolatban kolportált hírek Garoflidnak egy levele vetett véget, amelyet Averescu tábornokhoz intézett és amelyben arról értesítette, hogy nem lép egyetlen politikai pártba sem, hanem agrár-ligát alakít, amely csupán professzionista szervezet lesz. A Garoflid-féle agrárligáról azóta nem is esett szó, míg most a volt avereszkánus földmívelésügyi miniszter nyilatkozatot helyezett el a fővárosi lapokban az általa alapított agrárligával kapcsolatban.

Miért van szükség az agrár-ligára

Garoflid nyilatkozatában kijelenti, hogy az agrár-liga nem lesz politikai párt, hanem professzionista szervezet, amelytől annak tagjai semmiféle politikai érvényesülést nem várhatnak. A li-

gába beléphet bárki, bármelyik politikai pártnak legyen a tagja s a liga tagjai csupán azt a kötelezettséget kell magukra vállalniuk, hogy pártjuk kebelén belül a liga professzionista érdekeit szállnak sikra. Rámutat arra, hogy ilyen ligának a megalakítása már régóta szükségessé vált, mert a politikai pártok kebelén belül teljesen elsikkadtak a földmívelők érdekei. Az ország mezőgazdasága nincsen megszervezve és így nem is volt az utóbbi tíz esztendőben hangadó ereje. Ezzel szemben az ipar, amely sokkal jobban van megszervezve, érvényesíteni tudta a maga szempontjait s így el is érte, hogy az államtól jelentős ipari kölcsönöket élvezzen. Garoflid ezután nyilatkozatában a vámtarifáról beszélt, amely elzárta az összes külföldi piacokat a mezőgazdasági termékek előtt. Volt idő, amikor egy vagon buza után negyvenöt ezer lej, más gabona után huszezer lej vámot kellett fizetni, egy ökör után pedig az exportdíj tízezer lej volt, több mint magának az ökörnek ára. Hangsúlyozza, hogy az ország ezért nem tudott konkurrálni az amerikai mezőgazdálkkal. Garoflid reméli, hogy az agrárliga kiépítésével a földmívelőknek meg lesz a megfelelő

befolyásuk az ország politikájában.

Hogyan építik ki a liga szervezetét

A liga alapító közgyűlése után megtartandó értekezleten egy végrehajtó bizottságot választanak meg és egy ideiglenes igazgatótanácsot, amely ki fogja dolgozni a szervezet egész országra szóló programját. Minden megyében lesz egy központi bizottság, hasonlóképpen községenként is bizottságok fognak működni. Egyidejűleg élénk propagandát indítanak meg a liga érdekében: kongresszusokat, népgyűléseket és előadásokat fognak tartani.

Garoflid nyilatkozatának végén kijelenti, hogy a liga azokat a kormányokat fogja támogatni, amelyek kötelezik magukat a liga eszméinek megvalósítására s reméli, hogy később, amikor meg lesz a kellő iskolázottsága a ligához tartozó földmívelőknek, ez el fogja tudni küldeni a parlamentbe a maga képviselőit, akik kizárólag a mezőgazdák érdekeiért fognak küzdeni az ország házában. A ligának ezenkívül szindikátusoknak, szövetségeknek, bankoknak és más hasonló szervezetnek a kiépítését van céljánál kitzerve.

Egy fiatal zsidó tudós tragédiája

— Ottó Weininger „Nem és Jellem“ című főművének hébernyelvű kiadásához —

Huszonöt esztendővel ezelőtt, egy hűvös bécsi hajnalon, föbelörte magát a Prater-Strasse egyik harmadikemeleti hónaposzobájában dr. Otto Weininger huszonhároméves bölcsészeti-hallgató Körülbelül egy fél évvel tragikus halála előtt jelent meg életének főműve „Nem és Jellem“ címmel, amely az európai irodalom berkeiben óriási visszhangra talált és a fiatal filozofusnak tekintélyes számu hívet, de annál több ellenséget szerzett. A könyv (amint a legutóbbi németnyelvű kiadás bevezető soraiiban látjuk a mai napig huszonhat német kiadásban, százezer példányban jelent meg és le lett fordítva valamennyi kultúrnyelvre, köztük legutóbb héberre is.

Hogy ez a könyv annakidején olyan szenzációt keltett szerte a világban, azt igen könnyű megérteni. Egy fiatal, temperamentumos zsenikolosszus merészkedett megbolygatni a régi és a későbbi vallási és filozófiai világszemléleteket, a modern tudomány összes védő és támasztó fegyvereinek igénybevételeivel, s a szekszuális élet terén felfedezett korszakalkotó igazságaival ügyesen-kombinált, csökönyös feltevéseket és analógiákat kovácsolt — egy új Tant, vagyis jobban mondva: régi keretben újszerűt vallást-filozófiát. Egy tant, amely az emberiség nagyobbik felét, a nőket, ördögi fajzatnak deklarálja, aki minden rossznak a szülőanyja, aki a férfire ránehezedik, magával rántja és az ő „istenülő-proceszusában“ elállja az utat, úgyhogy a szegény férfi nem éri el megváltását, a „Götlicheit“ tal való egybeolvadást. S ez a tan a nővel (mármint Weininger nőjével) egyenlő fokra helyezi a szellemi zsidóságot.

A Weininger-féle elmélet eredményei ben a leghihetlenebb végletekbe csap: követeli elsősorban minden férfitől, hogy bármilyen néven nevezendő nemj érintkezéstől mondjon le és győzze le ön-bensejében a szellemi zsidóságot, amely ma az egész világot uralja és késlelteti egyben a meg-

váltást. Az elmélet keresztülvitele viszont igen „egyszerű“ és egész rövid időn belül érhető tli: százéves meddő, folytatás nélküli élet után az egész „fizikai emberiség“ kihalt, ami azt jelenti hogy felszabadult s átplántálódott egy lélek-világba és ismét egyesült az isteniséggel. Tehát egy modern tulvilág, egy huszadik századbeli pokolmenyofszág fantzmagóriája, kabbalisztikus recept szerint. A középkori kabbalától ez annyiban különbözik, hogy mások a megindokoló motívumok és a cél is más uton érhető el.

Weininger és az ő műve ma már a történelemé. S ez egy tragikus, csúfosan megbukott vallásalapító históriája.

Bármilyen legyen a véleményünk a könyvről és a benne megalapozott elméletéről, egy dolgot azonban mégis le kell zögezniünk: Weininger egyéniség volt, aki a magasabb szellemi szférákban kalandozott, szigorú magával és másokkal szemben, ellensége minden kompromisszumnak és következetes a halálig. Egyszóval egy fenomenális lángelme

Már huszonnégy éves korában alapos ismerője kora tudományának (de a zsidóságról és ennek történelméről kétes értékű fogalmai sincsenek) és éles filozófiai elméjével minden alapfogalmat végig gondol. De sajnos, már munkássága legelején súlyos üldözésmániában és neurasthéniaiban szenved, ami levezette őt természet-tudományos objektivitásának egyenes útjáról. Weininger gondolkodása szubjektív lett és kódos, minden emberben az ősbűnt látta és gondolatának csuespontja az emberiség ujákeresztelésében és megváltásában domborodott ki. Egy időben magát látja a második Krisztusnak, az új vallásalapítónak, a világ szent megváltójának és nemsokára a veszedelmes bűnösnek érzi magát, aki hallja „mint vakant és szűköt kutya módra bűnös lelke“ és „kényszerítve

van, hogy másokat le ne gyilkoljon, saját életének véget vetni.“

Amíg Weininger híven ragaszkodik a természettudomány módszereihez és ezek segítségével veszi szigorú bonckés alá a szekszuálisit, a férfit és a nőt, addig művében egymást követik a legpozitívabb értékű felfedezések. Könyvének nagyobbik részét azonban a maga és a mások tapasztalatai alapján írta és ezek nem minden esetben helytállóak.

Pszichológiai szemléleténél mincennek egyáltalán bizonyítékok, csupán feltevések és megállapítások, (s ezen a téren a tévedés nagyon is emberi dolog. Weiningernek meg éppen ez volt a legvégzetesebb hibája, hogy szeretet általánosítani. S ez az, ami, csodás szemlélő-érzékei dacára hamis eredményekhez jutatta őt úgy a nőt, de különösen a zsidóságot illetőleg).

A rideg empirikus kriticismustól mindjárt áttért a dualizmushoz és idealizmusának pillérein akarja felépíteni egész világszemléletét. De ezt is megunja és az ő-metafizika felé fordul.

Amint már említettük, Weininger gyűlölete kétfelé irányul: a nő és a zsidóság felé.

Sokan azt akarják megállapítani, hogy Weininger nőgyűlölete anti-feminizmusból ered, vagy éppenséggel azért gyűlöli a nőket, mert körükben kudarcot vallott és soha semmi ered-

ményt nem tudott elérni. A valóságban azt látjuk, hogy Weiningernek igen erős szekszuális hajlamai voltak és erotikai érzéke a túltengésig ki volt fejlődve, ami örökösen gyötörte és sohase hagyott neki békét. Ő, a fiatal, rahogó gondolkodó és idealista, aki folyton magasabb szellemi szférákban bolyongott, nem bírta megbocsátani a nőket, azt, hogy olyan vonzereje van vele szemben és a magából mindannyiszor visszarántja őt ebbe a bűnös, vágyakal teit matériavilágba.

Megisméltődött tehát benne az eszményiség és a természetes szenvedélyek közt dúló évezredes harc. Csak-hogy ezek a szenvedélyek nem hagyják magukat letiporni, hanem más módon és más formát öltve, ismét kibontakoznak. Ilyen a kereszténység »emberszeretete« és a Kabbalában a kozmizs, az égi-ek és az isteniség férfi és női nemben való felosztottsága. Ezenkívül Weiningernek lelki defektusai is voltak, úgy hogy mindig a nőben látta az emberiség rettenetes ellenségét.

... S ezt a veszedelmet igyekezett minél jobban kidomborítani művében, a nőben csupa rossz aljas árnyoldalkat látva. Sőt tovább is megy. Azt is kimutatja, hogy az a csepp jó, amő a nőknél fellelhető, az sem sajátjuk, ez is a férfítől való. Mindennek végső következménye az: a nőnek le kell tűnnie, meg kell semmisülnie. Ha ez nem követhet be, akkor az emberiség sohase lesz megváltva. Schön Dezső

Ötszázmillió lejes kölcsönről tárgyal Kolozsvár város tanácsa

(Cluj-Kolozsvár, március 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagytanács közgyűlése után, amely az utolsó módosításokat véggezte a város költségvetésén, Simon pénzügyi tanácsos ismét Bukarestbe utazott, hogy a belügyminiszter ezáltal végleg jóváhagyja a költségvetést. A költségvetés végleges összege 196 millió lej az elmúlt évi 182 millió lejjel szemben. Ez a differencia annak tudható be, hogy ebben az esztendőben a városnak vállalkoznia kell a rendőrség eltartását, de ezenkívül jelentősebb összeget kell fordítson a villanyüzem fejlesztésére. Simon pénzügyi tanácsos véleménye szerint ez a 196 millió lejes költségvetés a lehető legnormálisabb és körülbelül ez az az összeg, amely rendes körülmények között mintaköltségvetésül szolgálhat Kolozsvár városának, mint ahogyan ezt már a belügyminiszterum is kifejezésre juttatta, amikor először volt eléje terjesztve. A költségvetés módosításán kívül Simon tanácsos jóvá akarja hagyatni a Honvéd- és Monostori-utnak gránitkövekkel való kirakását, azonkívül az állomás környékén elterülő még rendezetlen útvonalak és terek kikövezését. El fog járni még a földmívelésügyi minisztériummal is, hogy a még kisajátítás alatt lévő négyszáz hold városi telket a város tulajdonába vehesse vissza.

Beszélgelésünk során kérdést intéztünk Simon tanácsoshoz, hogy mik a tervei Kolozsvár városának a városi kölcsönnel kapcsolatban, amely oly régen foglalkoztatja a város vezető köreit. Simon tanácsos elmondotta, hogy a város megszakította a tárgyalásokat azokkal a pénzügyi körökkel, amelyek a lej stabilizációja előtt tettek ajánlatot a kölcsönrre. Tekintettel arra, hogy a stabilizáció után a város sokkal kedvezőbb auspiciumok mellett vehette fel a tárgyalások fonalát. A városnak egyébként félmilliórdos köl-

csönrre van szüksége a vízművek, a villamosművek és a gázgyár kibővítésére, valamint más investíciókra. Amortizációs kölcsön tesz, amelyet a város huszonöt éven belül kíván törleszteni. Még a jövőnét folyamán Kolozsvárra érkezik egy német bankkölcsönre kérvényelése, amellyel a város megkezdi a tárgyalásokat.

Influenzánál

és az összes légzőszervek hurutos bántalmánál, mint köhögés, rekedtség, stb. valamint a gyomorégésnél a legjobb a

Málnási SICULIA gyógyvíz

Mindenütt kapható!

A CLUJI

TACAMUL

ezüstárugyárban

Tel. 4-86. készült minden Jarab eszköz és árszámla ezen gyárjellet van el-látva.

800-as finomság!

Gyarmagyaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. - Visszateladók: „TACAMUL“ ezüstárugyár Cluj, Strada N. Iorga 11/A

ויי ער ציינען אויס עכטעס זילבער בלי קורש הנוכה אונד אנדערע ליבערער ארומס העלבער. סקדער-שימסעל אונד זעמלעכע ריטועלעך געגענשטענדע

MOST

MI JÖVÜNK KI!

SUCC. MAGAZIN

Spitz

Cluj, Regula Ferd. 13.

Prima cerna fátyolharisnya . . . . . 97.— Lei
Prima fildeco harisnya. . . . . 117.— ”

Ezzel a két szenzációsan sláger harisnyával igazoljuk, hogy a legjobbat, legolcsóbbat mi adjuk.

Tiszteljen meg látogatásával.

Gyapottat minden színben gyárilag csomagolva fest „UNIO“ Cluj.

Vasárnap.
Re
Lev
bej
(Cluj-Kolozsvár) tudósítójától. teglan Stein... mint minden csak egy élet egyidőben tu... kab nem ele... és most uja... egyetlen föld... fogytiglan... levelet intéz... vári ügyvéd... ezzel a felad... komoly és m... — Halva...
Eze
a C
(Bucuresti) Kéket tud... emlékeztet a... tova közelébe... őrség egy jól... dát leplezett... donkípen Erd... k, ahol a ren... napokon kere... aki hihetetlen... pénzt. A na... kezébe a gy... kára kiderült... fizette számlá... gatasakor elm...
E
Bo
London, má... tés szerint a... helyzetéről ér... felkezők győz... rez környékén... harcokban a... ről-lépésre hát... is feladták. A... ban visszamar... fegyverezték... része átszöb... leire, ahol fe... az amerikai s... megeősíti a... sebesütek na...
Álla
Éi
Berlin, má... Abend érdek... orosz szociál... kapott Mosz... ismerteti az... zető szervez... eseményeket...
Bucharin... álló állam...
A levél több... mondja:
— Stalin... hogy felmut...
HO
Calea V... Tele...
Elsőrangú... tisztaság. K... Arak 150 le...

Reinitz Jakab ismét perújítást kér

Levelt írt dr. Giurgiu János kolozsvári ügyvédnek, amelyben bejelenti, hogy negyven tanuval tudja igazolni ártatlanságát

(Uj-Kolozsvár, március 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kétlben itélték életfogytiglan Reinitz Jakabot. Szerencse, hogy mint minden földi halandónak, neki is csak egy élete van és így a két ítélet egy időben tudja letölteni. De Reinitz Jakab nem elegezik mag ezzel a vigasztal és most újabb kísérletet tesz arra, hogy egyetlen földi életét feloldja a két életfogytiglani ítélet alól. Reinitz Jakab ma levelt intézett dr. Giurgiu János kolozsvári ügyvédhez, amelyben megbízza őt ezzel a feladattal és pedig — amint írja, komoly és megalapozott indokok alapján. — Hatvanötgy oldalos memorandumot készítettem, — írja szép kézírással és meglepő stíluskészséggel Reinitz Jakab, melyben perújítást kérek ügyeimben Dr. Simona Gábor, eddigi védőügyvédem egészségi állapotára való hivalkozással lemondott arról, hogy ügyemet továbbra képviselje és ezért Doktor urat kerem meg, hogy perújítási kéresemet kezébe vegye.

— Megjegyezni kívánom, hogy a memorandumban felfektetett adatok olyanok, melyek azután jutottak birtokomba, miután már jogerősen elítéltek és amelyek: a bíróság egyáltalában nem ismer.

Azt is megjegyezni kívánom, hogy minden tényl és körülményt, amelyekre hivatkozom, hiteles tanuokkal bizonyítottam, akiknek száma negyvenre tehető.

Reinitz Jakab

Inchioara centrala, Atud

Eddig szől a levél, amelynek birtokában dr. Giurgiu János már el is utazott Nagyenyedre, hogy a memorandumot át tanulmányozza. Néhány napon belül már azt is tudni fogjuk, hogy mit tartalmaz a memorandum és az abban felsorolt adatok elegendők-e ahhoz, hogy Reinitz ügyében perújítási eljárást indítsanak.

Ezer darab hamis ezerlejest találtak a craiovai pénzhamisító műhelyben

(Bucuresti Bukarest, márc. 9. Az Uj Kelet tud.) Néhány hónappal ezelőtt megemlékezett az Uj Kelet arról, hogy Craiova közelében, Bailesti községben a rendőrség egy jól szervezett pénzhamisító bandát leplezett le. A nyomozás szálát tulajdonképpen Erdélyből, Temesvárról indították, ahol a rendőrség figyelmes lett egy napokon keresztül mulatozó fiatalemberre, aki hihetetlen könnyelműséggel szórta a pénzt. A nagyarányú költségek következtében a gyanús fiatalemberről nemsokára kiderült, hogy hamis ezerlejsekkel fizette számláit. Letartóztatták és kihallgatásakor elmondotta, hogy egy bailesti

pénzhamisító társaságnak ügynöke. A vizsgálatot kiterjesztették a valóság alapján Bailesti községre is, ahol nemsokára nyomára akadtak a pénzhamisító gyárnak. Letartóztatták Oprea Rosca dugszadag földirtókat, valamint Petru Predan és Ionel Predan nevű rokonait.

A pénzhamisító banda leplezése óta mintegy három hónap telt el. A vizsgálat megállapította, hogy a hamis ezresek tökéletesen hamisították a legmodernebb gépekkel Rosca titkos bejárati pincéjében. A vizsgálat azóta egy percre sem szünetelt meg és ennek eredményeképpen az egyik letartóztatott a keresztkérdés tüzeiben beismerte, hogy a pénzhamisító gyárat még nem sikerült teljesen felderíteni. A vizsgálatot vezető vizsgálóbíró a vádlottak keszretében azonnal kiszállította a helyszínre, ahol lebontottak egy falat és abban több üveget találtak, amelyekben 922 darab ropogós ezresbankó volt elhelyezve. A hamis bankjegyeket azonnal elkobozták. A vizsgálatot nagy eréllyel folytatják, mert valószínűnek tartják, hogy még sok hamis bankjegy van ilyenformán eldugva és csak alkalomra várnak, hogy azokat forgalomba hozzák.

Egyre nagyobb tért hódítanak a mexikói felkelők

Borzalmas vérontások jelzik a mexikói forradalom útját

London, március 9. Washingtoni jelentés szerint a kormányhoz a mexikói hadihelyzetéről érkezett megbízható hírek a felkelők győzelmeiről számolnak be. Juarez környékén a háromnapos elkeseredett harcokban a kormánycsapatoknak lépésről-lépésre hátrálniuk kellett és a várost is feladták. A bevonuló felkelők a városban visszamaradt kormánycsapatokat lefegyverezték. A kormánycsapatok egy része átszökött a határon amerikai területre, ahol fegyvereiket át kellett adniuk az amerikai sátorőrségnek. A jelentés megerősíti a harcokban az elesettek és sebesültek nagy számáról a külföldi lapokban közölt hírek.

Newyorki jelentés közli, hogy Veracruz kikötője nem fogad be idegen hajókat és ma már csak egyedül Tampico az a kikötő, ahol a külföldi hajók forgalmát Mexikóval lebonyolítják.

Berlin, márc. 9. A Wolff távirati iroda washingtoni tudósítója közli, hogy Hoover új kormánya az elnök jelenlétében tegnap tartotta első minisztertanácsát. A hadügyminiszter előterjesztette jelentéseit a mexikói helyzetről és engedélyt kért az elnöktől és a minisztertanácstól arra, hogy a kormány a felesleges amerikai hadianyagot eladhassa. A minisztertanács Hooverrel együtt megadta a felhatalmazást a fegyverek és lőszerek kiszállítására.

Államcsiny készül Szovjetországban?

Éjszakai fegyveres támadástól tartanak a Kremlben lakó kommunista vezérek

Berlin, március 9. A szociáldemokrata Abend érdekes levelet közöl, amelyet az orosz szociáldemokraták berlini lapja kapott Moszkvából és amely részletesen ismerteti az orosz kommunista párt vezető szervezetében legutóbb lejátszódtott eseményeket.

Bucharin kizárását és a küszöbön álló államcsinyról elterjedt híreket.

A levél többek közt a következőket mondja:

— Stalin azzal végezte ki Bucharint, hogy felmutatta Kamenov feljegyzéseit,

amelyekben arról van szó, hogy Bucharin egy beszélgetés alkalmából megkísérelte, hogy megnyerje Kamenovet a Stalin ellen alakítandó ellenzéki blokk részére.

Stalin ezt a levelet a kommunista párt központi ellenőrzőbizottságában is felolvasta, ami azután kirobbanásra vezetett.

Bucharint a szó szoros értelmében in flagranti érték és rábizonyították, hogy pártfelfordulást és államcsinyt készített elő.

A központi ellenőrzőbizottság maga elé idézte Bucharint és felszólította, hogy védekezzen az ellene emelt súlyos vád ellen, amely szerint súlyosan megsértette a pártfegyelmet. Bucharin végül már nem is tudott mit válaszolni. A központi ellenőrzőbizottság hangulata oly sötét és nyomasztó volt, hogy Bucharin idegei felmondták a szolgálatot és a rettenetesen kommunista vezér sirögörcsöt kapott.

Hogy a kommunista párt most már teljesen megérett a bomlásra, a központi ellenőrző bizottság tagjainak többsége maga is érezte. Bucharin ügyében az ellenőrzőbizottság nem is hozott döntést és

HOTEL IMPERIAL PALACE
Igazgató: TASCU CIOMU.

Calea Victoriei No. 47. Bukarest
Telefon 3:282

Szomben a királyi palotával.
Telefon 312/83

Elsőrangú szálloda, teljesen átalakítva. 110 világos, elegánsan bútorozott szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, fürdőszobák, ill. Melegvíz az összes emeleten. A legkiválóbb sebb kényelmi újításokkal. Minden nyelven beszélnek. Arak 150 leltől felel.

Londonból megérkeztek a legújabb

original, Tweed'

kelmék kabátokra és costumökre.

Crepelák, Charmoll-nok és Kaschák az összes divatszineken ruhákra.

Grünwald & Steiner
nődivatkülönlegességek áruháza
Piata Unirii 12.

munista körökben rendkívül izgatott a hangulat. A Kremlben s a kommunista pártotthonokban lakó kommunisták nem tartják kizártnak, hogy

a szembenálló felek egyike meg fogja kísérni, hogy éjszakai támadással lefegyverezze a másik tábor

és elfogja a tulajdon vezéréit. A küszöbönálló államcsinyról elterjedt hírek makacsul tartják magukat.

Érdekes vallomások a Blumenstein-pör mal tárgyalásán

Páris, március 9. A párisi büntetőtörvényszék XI. tanácsa ma délután folytatta a magyar államkötvényekkel ügött visszacsúszk vadloftjainak hűmpörét. A tárgyalás megnyitáskor Blumenstein József, a pör fővádlottja, újbi nyilatkozatot tett, amelyben ismét hangsúlyozta, hogy pénzügyi tranzakciói révén a magyar állam nem szenvedett semmi kárt. Amikor erre az elnök felmutatott egy levelet,

amelyben Blumenstein kijelenti, hogy meg fogja téríteni a magyar államnak okozott kárt,

Blumenstein azzal replikázott, hogy ezt a levelet a börtönben tették előbe s abban a hitben írta alá, hogy a levélben csak a régi státus visszaállítására kötelezi magát.

Blumenstein védője megjegyezte hogy Blumenstein József abban az időben, a mikor ezt a nyilatkozatot aláírta, egyáltalán nem tudott franciául.

A tárgyalás többi része de Fallois és Lacaze vádlottak vitájával telt el, akik a Blumenstein-féle papírok lebélyezése körül játszott közvetítő szerepükről nyilatkoztak s kölcsönösen egymásra tolták a felelősséget.

Egyébként mindketten hangsúlyozták, hogy csak azért vettek részt a dologban mert Reynald szenátor és Dietz német ügyvéd úgy állították be az ügyet, mintha teljesen ártatlan és törvénybe nem ütköző eseményekről lenne szó.

De Fallois állandóan hangoztatta, hogy az ő részvétele csupán arra szorított, hogy Tovbini Simon kívánságára összeismertette egymással a lebélyegzésben részes személyeket. A dolog üzleti részébe egyáltalán nem volt beavatva.

Az elnök erre felolvasott két levelet, amelyből kiderült, hogy De Fallois és Lacaze több ízben nagyobb jutalékot kaptak Blumensteintől.

A következő tanu dr. Dietz, Párisban élő német ügyvéd volt, aki azt állította, hogy anakidején érdeklődött a párisi magyar követségen, ahol azt a választ kapta, hogy a Blumenstein-féle papírok eredetét és tulajdonjogát illetőleg nem lesznek tulságosan szigorúak. (!)

A maga részéről egyébként csak az volt a szerepe, hogy kezebe volt Blumensteinnek,

akitől 21.000 frank tiszteletdíjat kapott. A tárgyalás folytatását ezután holnapra halasztották.

marcius 10.
A valóság-
ngernek igen
oltak és ero-
ki volt fejlőd-
e és sohase
atal, ragyogó
aki folyton
ban helyen-
am a nőnek
je van vele
indannysaor
nós, vágyak-
anne az esz-
s szenvedé-
harc. Csak-
nem hagyják
más módon és
kibontakozók
berszeretele-
hisz, az égi-
mői nemben
ivül Weinin-
váltak, ugy
az emberiség
et igyekezett
i művében,
ányoldalo-
megy. Azt is
op jó, am a
sajátjuk, ez
ek végső kö-
e kell tünnie,
z nem követ
ség sohase
Schön Dezső
nyal
művek, a vil-
k hővítésére,
a Amortizá-
a város husa-
törlesztési
obozsvára ér-
reium képrv
egkeződi a tár-
ánál
álnási
ICULIA
yogyviz
tót!
UL
pban
A
ság!
kasz-állat-
teladókna:
dr Cluj,
A
Cluj.
Az emberiség

PHILIPS
HANGSZÓRO
TERMÉSZETES ÉS
ERŐS HANGU
IZLÉSESE

PHILIPS
MINIWATT
6403

Smith kisasszonyt, aki mint Barker kapitány szerepelt, szabadonengedték

London, március 9. A törvényszék határozata alapján ma délután szabadlábra helyezték Valerie Smith kisasszonyt, aki éveken át Barker kapitány néven szerepelt a londoni társaságban, ahol mint kitűnő bokszoló és nagyszerű lovas ismerték. Barker kapitányt néhány nappal ezelőtt hamis csőd miatt letartóztatták s a börtönben derült ki róla, hogy nő.

Miután a törvényszéki eljárás folyamán a kisasszony-kapitány kielégítő felvilágosításokat adott vagyoni helyzetéről, ma délelőtt elrendelték szabadonbocsátását. A törvényszék epülete előtt óriási embertömeg gyűlt össze, amely mindenáron látni akarta, hogyan mutat Barker kapitány nő ruhában.

A madridi egyetem progresszív diákjai sztrájkba léptek

Letartóztatták a diákszövetség elnökét

Páris, március 9. A Havas távirati iroda madridi tudósítás alapján közli a hírt, hogy a madridi egyetemi hallgatók a sztrájkra törtenet felhívás következtében tegnap nem jelentek meg az egyetemi előadásokon. Elkeseredést kellett a hallgatóság körében az országos szövetség elnökének letartóztatása. A hallgatók egy kisebb csoportja vörös függönnyel szerzett s ezt rudra akasztva kifüggesztette az egyetem homlokzatára.

Az egyetemet erre a kormány intézkedésére, erős rendőri készültség szállta meg és az egyetem kapuit bezáratták. A kormány a Le Journal értesülése szerint elrendelte az egyetem tanárainak, hogy tartoznak előadásukat tohallgatók egy kisebb csoportja vörös rektorokat és dékanokat, hogy a távolmaradó egyetemi hallgatók ellen a legszigorubb intézkedéseket foganatosítsák.

Ma tartja alakuló gyűlését a Garoflid-féle agrárpárt

Megkezdődtek a német-román gazdasági szerződés tárgyalásai

Bucuresti-Bukarest, március 9. A Dimineata információi szerint a kormány a husvétj parlamenti vakáció alatt rendezni fogja a konkordátum kérdését és valószínűleg diplomáciai úton fog az egyezmény végleges megkötése megtörténni.

Bukarest, március 9. A Liga Agrara Garoflid elnökletével holnap tartja alakuló kongresszusát.

Bukarest, március 9. Tegnap este a földművelésügyi minisztériumban értekezlet volt, amelyen Mihalache, Alevra, Mirto és Stere vettek részt. Az értekezlet a besszarábiai megégek helyzetével

továbbá a Besszarábiában kisajátított lengyel földbirtokok ügyeivel foglalkozott, kapcsolatban a birtokosok kártalanításának problémájával.

Bukarest, március 9. Madgearu ipar-és kereskedelmi miniszter kedden délelőtt fogadja a sajtó képviselőit, akiket informálni fog a már elkészült bányatörvényjavaslatról.

Bukarest, március 9. Maniu miniszterelnök tegnap kihallgatásán fogadta gr. Bánffy Miklóst és gr. Majláth Gusztáv püspököt.

Bukarest, március 9. A Németország-gal kötendő gazdasági egyezmény tár-

gyalásának előkészületei megkezdődtek. Bukarest, március 9. Popovici Mihály pénzügyminiszter tegnap kézhez vette az állami könyvvezetőség által az állam belső adósságairól összeállított kimutatást. A miniszter az összeállítást megfogja vizsgálni és asz után megteszi az intézkedéseket, hogy a jövő héten megkezdődjék az állam belső hitelezőinek kifizetése.

Bukarest, március 9. Maniu miniszterelnök előtt tegnap megjelent egy nagyváradi küldöttség, amely a nagyváradi jogakadémiának egyetemi fakultássá való átminősítését kérte. Bukarest, március 9. Stefanescu tá-

Schellack-ban, mindenféle minőségben, Románia legjobb beszerzési forrása.
Ullmann József és Fia
festék és vegyáru import ORADEA.

bornok ma belépett a nemzeti pártba.

Bukarest, március 9. A külügyminiszter felhatalmazta a Radort a Berliner Tageblattban megjelent ama hír kategorikus megcáfolására, hogy Románia és Lengyelország között titkos katonai szerződés jött létre.

Egy kommunista tanársegéd katedráját fölrobbantották a londoni egyetemen

London, március 9. A londoni egyetemen szombaton délelőtt az egyik beteg professzor helyett egy kommunista érzelmeiről közismert tanársegédnek kellett volna előadást tartani. A diákság az előadás megtartását kissé szokatlan eszközökkel akadályozta meg. Murphy tanársegéd alá puskaporral töltött dobozt raktak, amely óraszerkezetre működött és abban a pillanatban robbant fel, mi-

dőn a tanársegéd belekezdett előadásába. Mínt hogy azonban a doboz nem volt eldugaszolva, a robbanás nem okozott nagyobb bajt, a termet azonban áthatolhatatlan füst töltötte be. A diákok közben búzbombákat és egyéb tárgyakat dobáltak a tanársegéd asztalára, úgy hogy Murphy végül belátta, hogy nem tudja folytatni előadását és teljes lelkunyugalommal elhagyta a termet.

Tíz halottja van a morenii szondarobbanásnak

Halley London angol mérnök szörnyethalt

Bukarest, március 9. A morenii robbanásról a következő részleteket jelentik: a robbanás a Romano Americana petróleumvállalat kazántelepén történt, ahol egy munkás vigyázatlanságból begyújtott a kazánba, mielőtt a vizet kiengedte volna.

zelenben dolgozó munkásokat a kazánból kituduló forró vízháláira forrázta. Halley Andrei londoni mérnök, az üzem egyik vezetője és 10 munkás azonnal meghalt, 8 munkást pedig súlyos sebekkel kórházba szállítottak.

A kazán hirtelen felrobbant és a robbanás ereje oly nagy volt, hogy egyes darabjait 700 m. távolságban találták meg. Az épület teljesen megsemmisült. A kő-

A hatóságok azonnal megindították a vizsgálatot és egyben segítségkérő is fordult az áldozatok hozzátartozóinak javára. Az anyagi kár 10 millió lej.

Előkészületben

SZABÓ IMRE

utijegyzetei

AZ UJ BALKÁN

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobruza, Orománia, Bulgária, Törökország, Jugoszlávia, Görögország.

Előjegyzéseket elfogad az Uj Kelet könyvosztálya

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben

Vasárnap
Az Uj Kelet
Főszerkesztő
Felelős szerkesztő
Bukaresti Str. C
Az Uj Kelet
Iorras
PUR
Ker
PUR
e
Dr.
Koloz
Az Ezra
Immanuel
érkezik és
tart. A kol
lékezetében
tékü élvez
Olsvanger
nyg érthető,
nagy lelkes
dósága.
Dr. Olsvan
Méletán 5
helyiségeibe
tagjai szá
Az Ezra
nos előadás
Figye
ügyben. A
mellett mi
bezési bizo
ügyében d
senfeld Jar
lina Mosko
Legman, A
stein, Mau
Josif Bren
Ábraham,
tin Schnei
biu, Hirsch
thal Gherl
személyes
utján meg
a hozott f
vezőlen,
— A ke
hagyta a
fogságát.
délelötti ü
vényszék
mely a se
delte a ha
ságot. A
a felebbez
delem ind
tést és ug
postatis
lati fogsá

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátság zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Mariton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kasziner Rezső,
Str. Caroli 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

PURIM JÖN

A Keren Kajemet PURIM AKCIÓJÁT előkészíteni!

Dr. Olsvanger Kolozsvárra érkezik

Az Ezra többszörös intervenciójára dr. Immanuel Olsvanger hétfőn Kolozsvárra érkezik és este nagy nyilvános előadást tart. A kolozsvári zsidóságnak élénk emlékeztetőben vannak azok a pártatlan értékek élvezetes előadások, amelyeket dr. Olsvanger két évvel ezelőtt itt tartott és így érthető, hogy hétfő esti előadását is nagy lelkesedéssel várja Kolozsvár zsidósága.

Dr. Olsvanger a Wizo kívánságára hétfő délután 5 órakor a City-kávéház külön helyiségeiben is tart egy előadást a Wizo tagjai számára.

Az Ezra rendezésében tartandó nyilvános előadás hétfőn este 9 órakor kezdődik.

Figyelmeztetés állampolgársági ügyben. A kolozsvári Curtea de Apel mellett működő állampolgársági felebvezési bizottság újabb a következők ügyében döntött: Maier Kozuch, Rosenteld Janka, Markus Salamon, Carolina Moskowitz, Emma Kende, Maria Legman, Albert Salamon, Henrich Goldstein, Mauritiu Melier, Adolf Hirsch, Josif Brenner Cluj, Vád. Iuj Fröhlich Abraham, Leib N., Stein Ida Sibiu, Martin Schneider Beius, Izrael Gruber Sibiu, Hirsch Goldberger, Gizella Schönthal Gherla. Az érdekelteknek azonnal személyesen vagy igazolt megbízottjuk útján meg kell győződniük arról, hogy a hozott határozat kedvező vagy kedvezőtlen.

A kolozsvári ítéletábrák helyben hagyta a selyemcsempészek vizsgálati fogságát. A kolozsvári tábla szombat délelőtti ülésén helyben hagyta a törvénytörés vádmarcsámpák döntését, mely a selyemcsempészek ellen elrendelte a harminc napos vizsgálati fogságot. A tábla órák hosszat tárgyalta a felebbezést, de nem fogadva el a védelem indokait, helyben hagyta a döntést és úgy a Baumzweig-fivérek, mint a postatisztviselők folytatják a vizsgálati fogság letöltését.

A német jóvátételi fizetéseket megfosztják politikai jellegűktől. Párisból jelentik: A jóvátételi szakértői bizottság ma kommunikált ad ki a tervbevetett nemzetközi központi pénzügyi intézet létesítéséről. A szakértői bizottság a központi intézetet úgy tervezi, hogy működése révén a német jóvátételek megfosztassanak politikai jellegűktől. További feladata lesz az intézetnek német mulasztások ne hassanak vissza a jóvátételi tartozás egészére és viszont a hitelezőknek teljesített fizetések meg ne zavarják a német márka világparitását. Ez a független közvetítő szerv, összekötő kapocs lesz a jegybankok között és megbízzák a szövetségi adósságok törlesztéseinek felfüggyelével is.

40 titokzatos letartóztatás Dublinban. Dublinból jelentik: Dublinban kedden hajnalban 40, szeszadót keltő letartóztatás történt. Mind a 40 letartóztatott 20-22 éves fiatalember, akiket a kora reggeli órákban a dublini ügyészség fogházába vittek. A letartóztatások hátterét titokzatos homály borítja. A hatóságok estig semmiféle hivatalos jelentést nem adtak ki és a lapok sem tudják, hogy mi az oka a tömeges letartóztatásoknak. A fogházépület előtt kedd délelőtt nagy tüntetés volt. A letartóztatott fiatal emberek hozátartozói fölvonultak a fogházéplet elé és a letartóztatottak azonnal szabaddá nyilvánítását követelték. A tüntetőket rendőröknek kellett szétoszlatni.

Mezőgazdasági kiállítás Budapesten. Féláru utazás, vízummentes határátlépés márc. 16-30. Igazolványok a menetjegyirodában.

Négy oldal csak hatvanezer lej. A berlini Völkermagazin — Magasin des Peuples — amely német, francia nyelven jelenik meg, százhatsvan oldalos »Románia szám«-ot fog kiadni, amelyben Kolozsvár városa négy oldalon fog szerepelni. A négy oldal magában foglalja Kolozsvár város biográfiáját, iparát, kereskedelmét, ennek fejlődését s fejlődési lehetőségeit. Mindez nagyon szép volna, ha nem kerülne hatvanezer lejébe a város polgárságának.

Árad a Rajna. Berlinből jelentik: A Rajna vizállása erősen emelkedik. A folyam több ponton mellékfolyóinak jégzajlását a folyással ellenkező irányban visszanyomta s ezzel a Mosel és a Laha mentén kisebb árvizeket okozott.

Járványos időben palotától kunyhóig

legyen mindenütt

DIANA sósborszesz

Szerelmi dráma a szállodában. Bécsből jelentik: Szerdán délelőtt az egyik bécsújhegyi szállodában szobát bérelt egy fiatal pár. A vendégkönyvbe házastársaknak írták be magukat és bő séges ebéd elfogyasztása után visszavonultak. Reggel felé a személyzet erős gázszagot érzett a folyosón és csakhamar megállapították, hogy a gáz a fiatal pár szobájából szivárog elő. Bekopogtak, nem kaptak választ, mire feltörték az ajtót. Az egyik szobaleány idegességében, mikor a szobába lépett, gyufát gyújtott, mire ebben a pillanatban a gáz felrobbant és megsebesítette a szálloda tulajdonosnőjét és még egy alkalmazottat. Az ágyon holtan találtak meg a fiatal párt. A rendőrség megállapította, hogy a férfit Böhm Ferencnek hívják, huszonégy éves katona aki hátrahagyott levelében azt írta, hogy közös elhatározással követték el az öngyilkosságot.

Mindenki ügyeljen különösen arra, hogy meg ne hűjön. A légzőszervek megbetegedése ellen megóv a fényesen bevált Panflavin pasztilla. A Panflavin pasztilla biztos óvszer a spanyol nátha ellen. Gyógyszertárakban és drogueriakban állandóan raktáron van.

Az Ezra Zsidó Főiskolai Hallgatók és Intellektuelek Egyesületének vezetősége értesíti az egyesület tagjait, hogy e heti rendes taggyűlést vasárnap délután 4 órakor fogja, új helyiségében Kötő-ucca 5 szám alatt (Haggibhor Club) megtartani.

A gonorrhoea, következményei és gyógyítása. 1878-ban fedezték fel a gonorrhoea, kórokozó baktériumát, a gonococcusot, amely mikroszkópon át nézve két tős babszemhez hasonlít. A gonorrhoea ma még rengeteg bajt, komplikációt, betegséget okoz, mert gyorsan terjed az egyénről az egész családra, sőt az egész fajra is. Miután a gonorrhoea fertőzés ellen nagyon gyakran lehetetlen védekezni, a közvélemény ezt a betegséget a legkellemtlenebb dolognak tartja, ami az embert az életben érheti. Ez avélemény azonban most már lassan megváltozik, mint dr. Maldes (Montpellier) mondja, a Pageol felfedezése következtében. A Pageol nem csú lapitószer. Kémi összetételénél fogva egyesülhet a beteg sejtekkel, amelyeket — miután elpusztította a gonococcusokat és semlegesítette a kiválasztott toxinokat — teljesen meggyógyít. Határozottan megérdemli ez a szer, hogy a jövőben a nemi betegségek elleni harcban a legmegfelelőbb orvosáságnak tekintsék. — Dr. Lassabatie (Franciaország).

A párisi Germandrée ILLATSZERGYÁR AJÁNLIJA T VEVŐINEK LEGUJABB

Cria püder
KÜLÖNLEGESSÉGÉT
MINDENÜTT KAPHATÓ!

Változókéony idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint egyelőre még változókéony, szeles időjárás várható, kisebb lecsapódásokkal, később újabb hőmérsékletcsökkenés. A hőmérséklet Budapesten ma délelben +6° Celsius volt.

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb

Operaismertetőt

Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismerteti és nagy számú kottapéldánnyal illusztrálja.

Eddig megjelent:

Gounod: Faust	ára 34.—
Wagner: Lohengrin	„ 34.—
Bizet: Carmen	„ 34.—
Verdi: Aida	„ 34.—
Puccini: Turandot	„ 34.—
Erkel: Bánk bán	„ 34.—
Mozart: Figaro lakodalma	„ 68.—
Poldini: Farsangi lakodalom	„ 34.—
Leoncavallo: Bajazzók	„ 34.—
Thomas: Mignon	„ 34.—
Erkel: Hunyadi László	„ 34.—
Puccini: Tosca	„ 34.—

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában.

Elevenkönyvek

Fiatalok és beérkezettek újszerű írásait adjuk ebben a sorozatban. Új és szenzációs azonban az is, hogy szép kiállítású, egészvászonkötésű könyveket adunk ezzel a sorozattal a lehető legolcsóbb árban, az olvasóközönség legszeleesebb rétegei számára.

- Benoit:** A király gyürüje.
- Carco:** A hurok.
- Cocteau:** A párisi fiu.
- Curwood:** Kazán, a farkaskutya.
- Hese:** Sziddhárta.
- Kistemaekers:** Váltott előfogattal.
- Michaelis:** Hét nővér.
- Spunda:** A halottbűvölő.
- Unamuno:** Ez aztán a férfi!
- Wells:** A tengeri tündér.

10 kötet
egész vászonkötésben
820.— lej.

Havi részlet: 150.— lej.

Megrendelhető az UJ KELET könyvosztályán, újján 150 lejes havi részletben is.

— Jan Klepura Horthy kormányzó-nál. Budapestről jelentik: Jan Klepura az európai híri tenorista ma kihallgatáson jelent meg a kormányzó-nál, aki előtolt tolmácsolta a magyar közönség iránt érzett háláját. Klepura emlékeztetett arra, hogy a magyarok őt, mindjárt pályája kezdetén elismerték és ezzel érvényesülését lehetővé tették. A kormányzó megígérte a művészeknek, hogy ma esti hangversenyét is meghallgatja, mint ahogy eddig minden budapesti koncertjén jelen vilt.

— Olvad Európában. Bécsből jelentik: A beállott olvadás folytán a jégterasz visszafejlődése gyors ütemben tovább tart. Ideérkezett jelentések szerint a berlini ma déli hőmérséklet +4° volt s a birodalom területén is mindennél javult az időjárási helyzet. A Neues Wiener Journal stockholmi táviratát közöl, a skandináviai időjárási helyzetről. Eszerint ott még mindig több helyütt —20° alatti hőmérsékletet mértek.

— Oriási botrány közepette tárgyalják a francia kamarában a szerzetesrendi javaslatot. Párisból jelentik: A francia kamará igen izgatott atmoszférában és állandó zajos, sőt időnként botrányos jelenetek közben kezdte meg ma a szerzetesrendek visszabocsátására vonatkozó kormányjavaslat tárgyalását. Az ülést két ízben, a hallatlan lárma miatt, egy-egy negyedóra fel kellett függeszteni.

— Biztosítási csalást követett el az ellopott Tintoretto-képek tulajdonosa. Berlinből jelentik: A Wolfi táviratíró da le havrei tudósítójának távirata szerint az amerikai rendeltetésű Murillo- és Tintoretto-festmények ellopása csak színelv volt. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a képek tulajdonosa: Lafitte biztosítási csalást követett el és a feladott láda eltüntetése révén akarta megszerezni a két és félmillió frankos biztosítási összeget. Lafitte és büntársát, egy Scrob nevű orosz, a rendőrség letartóztatta.

— Szerencsétlenség egy varietében. Hamburgból jelentik: A hurhedi st. pauli negyed egyik varietéjében ma este előadás közben súlyos szerencsétlenség történt. Ujfajta mutatványt adtak elő, amelynél léggömb is szerepel, amelyben négy arisztandó ül. A léggömb üzemi hiba folytán lezuhant s az arisztandók közül hárman súlyos, a negyedik pedig könnyebb sérüléseket szenvedett.

— Borah szenátor éles támadása Chamberlain ellen. Londonból jelentik: Washingtoni jelentés szerint Borah szenátor a külügyi bizottság elnöke, a lapok részére tett nyilatkozatában éles támadást intézett Chamberlain külügyi miniszter ellen, aki Borah szerint csak nem megtorpedózta a Kellogg egyezmény létrejöttét, mint ahogy a lokarnói egyezményt alá akarta akasztani a francia-angol titkos tengerészeti egyezmény létrehozásával, Borah szenátor annak a reményének adott kifejezést, hogy Chamberlain mégsem képviseli az egész angol közvéleményt.

Csöd-eladás.

Március 15-én, vagyombukott „Izvorul Textilelor” cég üzletében levő pamut- és textilárak szabadkézből egy lömegben eladottnak. Ajánlatok írásban legkésőbb 1920 március 15-ig nyújtandók be dr. Deciu E. ügyvédnél, P. Cuzza Voda 11 sz. Ovadékként az ajánlati összeg 10%-a teendő le készpénzben. Az árak megtekinthetők március 11, 12 és 13-án d. u. 4—5 óra között, P. Mihai Viteazul 11 sz. alatt.

Rádió műsor

Idő: közép európai

Vasárnap, március 10. — Budapest, 9: Ujsághírek, kozmetika; **12.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **Utána:** Szimfonikus zenekari hangverseny. Közreműködik: Sebők Stefi operanékesnő; **14.40:** Rádió Szabad Egyetem. Bartók dalokat énekel: Medgyaszay Vilma; **16.15:** Lengyel zenedélután Hubay Jenő dr. budai palotájából; **17.25:** Zenekari hangverseny. Közreműködik: Stefániai Imre zongoraművész és Bátky Anna, a Városi Színház művésznője; **19.15:** Tarka-est. Boházatok és Vaaty Ilona énekszámai; **21:** Gramofonhangverseny; **22.30:** Cigányzene. — **Bécs, 11:** R. Schumann: Des Paradies und die Peri — op. 50; **16:** Délutáni hangverseny, Clara Musil kamaranékesnő és Arthur Preuss kamaranékes közre működésével; **19.10:** Kamarazene; **19.45:** Anny Wimberger olasz áriaestje — **5. G. B. Daventry Experimental.** **15.30:** Keith Falkner (bariton) dalhangversenye; **21:** Karének és Dale Smith (bariton) hangversenye. **Hamburg, 11:** Gramofonhangverseny; **12.05:** Déli hangverseny; **20:** Karl Binder: Tannhäuser paródiájának közv. — **Köln, 13:** Déli hangverseny; **20.10:** Olasz hangverseny-est. — **2. L. O. London 5xx Daventry, 15.30:** William Barzand (bass) hangversenye; **21.05:** Meghan Thomas (sopran) és W. H. Squire (hegedű) hangversenye. — **Milano, 16:** Szórakoztató zene; **21:** Egy opera közv a Scala-színházból. — **Nápoly, 17:** M. Monti (sopran) hangversenye; **21.02:** Operaáriák, nitányok. — **Prága, 11:** Rádió matiné. **18:** Magnus Andersen operanékes dalestje. — **Róma, 13:** Rádió trió; **20.45:** Részletek Wagner: Tannhäuser c. operájából.

Hétfő, március 11. — Budapest, 9.15: Hangverseny. Közreműködnek: Darvas Ibolya (ének, Parnadi Edit (zongora), Kovács Antal (hegedű); **12.05:** Trió-hangverseny. Színelben hírek; **16:** Asszonyok tanácsadója; **17.40:** László Imre magyar dalokat énekel cigányzene kísérettel; **19:** Német nyelvoktatás; **19.30:** Gramofonhangverseny **20.30:** Lengyel hangverseny; **22.30:** Időjelzés, időjárásjelentés és hírek. **Utána** Bachmann jazz-band. — **Bécs, 20.05:** Az első bécsi mandolin-zenekar hangversenye; **21.20:** Zeneakadémiai tanárok együttesének hangversenye. — **Berlin, 20:** Max von Schillings: Mona Lisa c. operájának közv. **Utána** tánczene. — **5. G. B. Daventry Experimental** **17:** Rosa Alba (sopran) és Arthur Hoshing (bariton) hangversenye; **20:** Luis Godavski hegedűhangversenye; **22.15:** Tánczene. — **Kattowitz, 12:** Gramofonzene. **16:** Gramofonhangverseny; **17.55:** Népszerű hangverseny; **20.30:** Esti hangverseny. — **2. L. O. London 5xx Daventry, 12:** Kathleen Payne (alt) és Edward Robino (tenor) hangversenye **15.30:** Lihon Rustwort (sopran), Richard Watson (basszus) és Dorothy Hallender (zongora) hangversenye; — **18.45:** Chopin-mazurkák; **23:** Tánczene. — **Prága, 11.15:** Gramofonhangverseny; **16.30:** Hangverseny, közreműködik G. Emery Zlonicky kamaranékes; **21:** Rádiókabaré; **22.20:** Gramofonhangverseny.

Hirdessen az Uj Keletben

Színház-Művészet

A Magyar Színház műsora:

Vasárnap délután fél 3 órakor Gyurkovics fiuk. (Operettujdonosság mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 300.) **Vasárnap délután 6 órakor: Párisi divat.** (Operettujdonosság 2-odszor. Ren des helyárrakkal. Sorozatszám: 301.) **Vasárnap este 9 órakor Párisi divat.** (Operettujdonosság 3-adszor. Bérlet-színelben. Sorozatszám: 302.) **Hétfőn este fél 9 órakor: Párisi divat.** (4-edszer. Napi bérlet 31. szám. B. Sorozatszám: 303.) **Kedden este fél 9 órakor: Párisi divat.** (5-ödször. Napibérlet 31. szám. C. Sorozatszám: 304.) **Szerdán este fél 9 órakor: Párisi divat.** (6-odszor. Napibérlet 32. szám. A. Sorozatszám 305.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Hétfőn 4-kor és 6-kor: Ringelspiel. (Ketten a milliók között.) Grandiózus filmattrakció 7 felvonásban. Rendezte: dr. Fejős Pal. Főszereplők: Glenn Tryon és Barbara Kent. **Kedden 4-kor és 6-kor: Ringelspiel.** **Szerdán 4-kor és 6-kor: Ringelspiel.** **Csütörtökön 4-kor és 6-kor: Ringelspiel.** **Pénteken 4-kor és 6-kor: Ringelspiel.** **Pénteken este 8 órakor: Három és fél óras mozielőadás: Ringelspiel és Kaméliás hölgy.** Norma Talmadge, Gilbert Roland, Beregi Oszkár, Barbara Kent, Glenn Tryon. Összesen 19 felvonás! Helyárak: 40, 30, és 20 lej. **Szombaton 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: Hotel Imperial.** (Biro Lajos oriási filmszenzációja. Főszereplők: Pola Negri, James Hall, George Segmann. Rendező: Mauritz Stiller.) **Vasárnap d. e. 11-kor: Mozi-matné 15 és 40 lejes helyárrakkal.** **Vasárnap 3-kor 5-kor 7-kor és 9-kor: Hotel Imperial.** **Hétfőn 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: Hotel Imperial.**

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Vasárnap d. u.: Aida. **Vasárnap este: Hét eladó leány.** **Hétfőn: Szevillai borbély** (Munkáselőadás) **Kedd: A régi Heidelberg.** **Szerda: Tannhäuser, John Sullivan fel léptével.** **Csütörtök: A botesimálta doktor.** **Péntek: Lohengrin. John Sullivannal.** **Szombat d. u. Traviata** (Gyermekeelőadás) **Szombat este: Hét eladó lány.** **Vasárnap d. u. A régi Heidelberg.** **Vasárnap este: Tannhäuser. John Sullivan vendégileléptével.**

Hölgyeim! Uraim! Szenczáció! Legujabb párisi, wieni modellek. Selyem, bangkok, japán panama, exotikus szalma, Raccello-kalapokat feltűnő olcsó árban árusít az „**IDEAL**” kalapüzlet Cluj, R. Ferdinand 8. férfi és női alapok formálása, alakítás és tisztítása 48 óra alatt a legzöksebben gyári árban készülnek.

Szeszgyárcso, szeszfűzők nem nélkülözhetik **A szeszgyártás kézikönyvét** A leíráslete, a legérthetőbb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztők: Dr. Herics Tóti Jenő és Osztrovsky Antal műgyemmi magántanárok. — Ára fűzve 1100, kötve 13.0 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Uj könyvek

(Szépirodalom)

- Arlen: Ifju szerelmesek ára 204 lej
- Benedek Marcell: Hamlet tanár ur — 108 .
- Anet Claude: A tulso parton — 153 .
- Cherbuliez: Holdenis Meta — 102 .
- Deimont: Város a tenger alatt — 190 .
- Dekobra: Guru ó Vénusz Erdős René: Pandy György ifjusága — 204 .
- Roland Dorgeles: A szent Louis Hemon: Az ökölvívó — 136 .
- Locke: Uri csavargó — 170 .
- Mathersy Helén („Jön a rozson át” szerzője): Győzelmes Vénusz — 25 .
- Courths Mahler: Szind Dóra — 68 .
- Oppenheim: Kalandorok és milliódosok — 25 .
- Román Roland: Mahatma Gandhi — 102 .
- Sásdi Sándor: Hanna nagy utja — 119 .
- Sardou Victoria: Teodora Strindberg: Az apa; Pajtások; Julia kisasszony Wassermann: A lángész — 255 .

Uj utakon

- Markovics Rodion: Szibériai garnizon — ára 160 lej
- Paleologue: Eugenia császárnő vallomása — 160 .
- Benoit: Szerelmes elleneségek — 160 .

Szép Ernő: Jó nő. (Legujabb költemények). Ára 102 lej.

Dosztojevszkij özevgyének emlékiratai

A legérdekesítőbb regényvel vetekednek ezek az írások, amelyekben a nagy orosz író felesége feltárja előttünk Dosztojevszkij mindennapi életét, írói műhelyét és mindent, ami a költő rajongóit érdekelheti. Ára két kötetben 408 lej.

- Wallace: Erőszak — ára 221 lej
- Wallace: A dilettáns gonosztevő — 153 .
- Wallace: A halál angyala — 163 .

Gárdonyi Géza műveinek gyűjteményes kiadása:

- Dávidkáné — — — — — ára 136 lej
- Falusi verekék — — — — — 136 .
- Pöhlényék — — — — — 135 .
- Bor — — — — — 102 .
- Fehér Anna — — — — — 102 .

Palle: 44 nap alatt a föld körül. (Egy cserkeszletu utazása). Ára 136 lej.

Népszerű tudományos művek:

- Mi a Rádió — — — — — Ára 20 lej
- Renan: Evangelium — — — — — 289 .
- Akeresztény egyház — — — — — 272 .
- Mecken: A nők védelmében. (Házasság, szerelem stb. előéletmentes vizsgálása ez a szporkázóan ötletes könyv). Ára fűzve 149, kötve 204 lej.
- Raul France: Az örök erdő. (Vonzó erdei séták kapcsán az ember és társadalom örök problémáját világítja meg a világhírű tudós). Ára 170 lej.

Molnár Antal legujabb zenekönyvei: **Zenekultura — — — — — ára 187 lej** **Jazz-band — — — — — 119 .**

- Schidlof: Spanyol nyelvtan — — — — — ára 272 lej
- Lingua: Spanyol-magyar szótár — — — — — 122 .
- Complet spanyol szótár — — — — — 272 .

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Vasárnap
Nyolc
Az apr
a Tem
tatását.
[Cluj-Ko
tudósítójá
az Erdélyi
des évi kö
ratifikálmi
Gazdasági
mellyel az
tár Rt. bev
év óta fen
közmegebe
delmi és C
tásáról má
gyalások a
pénztár Rt
Chrissovek
kedelmi B
lások most
amelynek
gába olva
pénzüntezet
Erdélyi Ba
vári fiókja
ségét továb
mesváron
kedelmi és
nyesei kim
az Erdélyi
fogja ratifi
A fent v
nakdején
let, igen m
az erdélyi
tal azonban
ezzel az uj
sokban ki i
pozás szer
bank Nagy
kívül bele
ban, Nagyv
rosvásárhely
amelyek m
nek a hely
valamint a
életében fo
fuzió tehát
tenni Tem
is, mert a
Bank beka
ez az egyik
uj hitelfo
nagy töke
külföldi b
áll és így
gyobb tel
rendelkezé

Közgazdaság

Nyolcvanmillió lejre emeli alaptőkéjét az Erdélyi Bank és Takarékpénztár

Az április 11-re összehívott közgyűlés fogja ratifikálni a Temesvári Kereskedelmi és Gazdasági Bank fuzionálását. Hatalmas fejlődéséről számol be az intézet 1928. évi mérlege

(Cluj-Kolozsvár, március 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Április 11-én tartja meg az Erdélyi Bank és Takarékpénztár rendes évi közgyűlését. Ez a közgyűlés fogja ratifikálni a temesvári Kereskedelmi és Gazdasági Bank Rt. fuzionálását, a mellyel az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. bevonul a bányási piacra is. A 38 év óta fennálló, nagy népszerűségnek és közmegegyezésnek örvendő Kereskedelmi és Gazdasági Bank Rt. beolvadásáról már hónapok óta folynak a tárgyalások az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. nagyrésztvényesei, a Banca Christovononi és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kezdeményezéséből. A tárgyalások most megegyezéssel fejeződtek be, amelynek alapján az Erdélyi Bank magába olvasztja az említett temesvári pénzintézetet és az a jövőben, mint az Erdélyi Bank és Takarékpénztár temesvári fiókja fogja közgazdasági tevékenységét továbbra is kifejteni. A fuziót Temesváron április 9-ikén fogják a Kereskedelmi és Gazdasági Bank Rt. részvényesei kimondani és a fuzió határozatot az Erdélyi Bank április 11-iki közgyűlése fogja ratifikálni.

A fent vázolt tranzakció, amelyről annakidején már megemlékezett az Uj Kelet, igen nagy horderejű eseménye lesz az erdélyi és bánáti pénzügynek, egyúttal azonban az Erdélyi Bankban is, amely ezzel az újabb ténnyel még inkább vonásokban ki is építette fiókhálózatának imponáns szervezetét. Ebbe a hálózatba a bank Nagykárolyban működő affiliációján kívül beletartozik az Aradon, Brassóban, Nagyváradon, Nagyszébenben, Marosvásárhelyen és Tordán működő fiókja amelyek mindenütt vezetőszeret viznek a helyi piacon és működési helyük, valamint azok vidékeinek közgazdasági életében fontos missziót töltenek be. A fuzió tehát a legjobb szolgálatot fogja lenni Temesvár városának és a Bánátnak is, mert a Kereskedelmi és Gazdasági Bank bekapcsolódása révén az országnak ez az egyik legfontosabb piaca egy olyan új hitelforráshoz jut, amely mögött nagy tőkeerővel, hatalmas belföldi és külföldi háttérrel rendelkező intézet áll és így fokozottabb mértékben és nagyobb teljesítő képességgel fog a piac rendelkezésére állani.

Az április 11-ikére összehívott közgyűlésen még egy fontos esemény fog szankciót nyerni az Erdélyi Bank és Takarékpénztár életében. A közgyűlés ugyanis el fogja határozni az intézet alaptőkéjének 80 millió lejre való felemelését. A bank jól konzervált és tervszerűen gyarapított aktívái sokkal nagyobb méretű tőkeemlést is megengednének és csak az intézetnél hagyományossá vált konzervatív politika diktaálja ezen a téren is az elengedhetetlen óvatosságot. Az intézet által most összeállított 1928 évi mérlegben ezek az aktívák 809 millió lejt tesznek ki, vagyis körülbelül 36 százalékkal magasabbak, mint 1927-ben, amikor az összes aktívák még csak 606 millióval szerepeltek. Az előrelátó konzervatív üzletpolitika kifejezője az a tétel is, amely 100 millió lejt meghaladó összeget mutat ki készpénzben és bankári követelésekben. Ez a mobilitás annál nagyobb jelentőségű, mert a bank az elmúlt évben nagyobb érdekeltiséget vállalt a Lugosi Textilipar Rt.-nél, amely Ujrománia egyik legjelentősebb iparvállalata. Ezzel az érdekeltiséggel az Erdélyi Bank értékpapírtárcája 11 millió lejre emelkedett.

Az intézet egészséges helyzetének helyes megítélésére vall a takarékosági tökének aza folytonosan növekedő bizalma, amely a betétállomány lényeges emelkedésében jutott kifejezésre. Egy év alatt ugyanis az intézetnél könyvecskékre és folyószámlára elhelyezett betétek összege 182 millió lejes gyarapodással 537 millióról 719 millió lejre emelkedett. A betévközönség részéről megnyilvánuló bizalom segítette a bank üzletvezetését abban, hogy a Banca Nationala által nyújtott körülbelül 18 millió lejes visszszámítoláson kívül egyáltalán nem vett igénybe sem belföldi, sem külföldi hiteleket. Ugyancsak a intézet gondos és előrelátó vezetését dicséri, hogy az elmúlt évben előfordult tömeges fizetésképtelenségek egyikében sem volt a bank érdekelve és így nem kellett ezen a címen semmit sem leírnia. Az intézet mérlegében 53 millió lejt saját tőke mellett 12 millió 792 ezer lejt tiszta nyereséget mutat ki, ami közel 25 százalékos jövedelmzösségnek felel meg.

Megállapították az új cukorrépaárakat. Csütörtökön ült össze az Uj Kelet által részletesen ismertetett előzmények után az a bizottság, amelynek az 1928 évi kampanyra szóló cukorrépaárakat megállapítása jutott feladat. Az ülésen, amely Cezar Popescu iparügyi vezérigazgató elnöklété alatt folyt le, a termelők meg egyezésre jutottak a cukorgyárakkal, amely szerint az átvett cukorrépa vagonjéért 11 ezer 830 lejt kapnak a gazdák. Ezt az árat az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium jóváhagyta és így március 15-ikén a gyárak meg is kezdik a leszállított répanennyiségek kifizetését.

Nagy utépitéseket kezd a kormány még ebben a hónapban. A közmunkaügyi minisztérium elhatározta, hogy ebben az évben komolyan megkezdje a megyei és községi utak újjáépítését. Erre a célra szükség szerint speciális hiteleket fog a kormány igénybevenni. Az utépitési kampany mielőbbi megkezdése érdekében a közmunkaügyi minisztérium a napokban beterjeszti az új uttörvény, amely véglegesen elkészült. A minisztérium intézkedése szerint az utak építése március 20-ikán fog megkezdődni és a munkálatoznál fel fogják használni a munkanélküliek jórészét is.

Rövidesen megrendelik az új ércpénzeket. Az állam és a Banca Nationala között fennálló egyezmény módosítása értelmében a kormány öt, tíz és husz lejes váltópénzeket akar forgalomba hozni. Az új ércpénzek megrendelése érdekében a pénzügyminisztérium a román kereskedelmi attasék útján információt kért külföldi külföldi cégektől, hogy milyen feltételek mellett volnának hajlandók az előirt mennyiségű váltópénzt előállítani. Stefan Stancu pénzügyi államtitkár most tanulmányozza a külföldi attasék jelentéseit, amelyek alapján a kérdést a napokban referálni fogja Popovici Mihály pénzügyminiszternek és rá fog mutatni arra, hogy hogyan kapta a kormány a legkedvezőbb feltételeket és melyik országban lehetne az új pénz verését a legjobban elvégezteni.

Tusnádfürdő legszebb helyén fekvő „Schweitz“-üdülőtelep február 15-én megnyílik. Allandóan fitt, kényelmesen berendezett szobák teljes panzióval, legolcsóbb napi árak mellett. Érdeklődőknek prospektust küld. — „Schweitz“-üdülőtelep vezetője: Baia Tusnádfürdő, Fényes László Targu-Mures.

Konkurs
Die orth. jüdische Gemeinde zu Halmeu sucht einen tüchtigen Mann der zugleich guter Schriftf. sein soll. Gehalt laut Übereinkommen. Schreiben u. Briefe an: „Halmeu“ einzusenden, weil der Posten bis „Halmeu“ zu besetzen ist.
Weisz Ferenc jegyző. Jeremiás Moritz elnök.

Prof. Dr. Péter-féle
Epekő-Tea
B bizonyított tény, hogy az emberiség 10%-a epekőben szenved.
Ezen kínzó és fájdalmas betegség gyógyítása sok akadályba ütközött és min enki kellemes megelégedéssel tapasztalta a
Prof. Dr. Péter-féle
Epekő elleni tea
meglepő hatását, amely görcsös fájdalmait megszüntet.
Az epekőben szenvedők igyanak naponta 1 csésze teát este lefekvés előtt, vagy a délutáni órákban.
Egy eredeti üradoboz ára 122 lei, mely körülbelül 4 heti időtartamra elegendő. Egy próbacsomag ára 44 lei.
Prof. Dr. Péter-féle Epekő elleni tea minden gyógyszertárban és drogeriában kapható. Ha beszerzése nehézségekbe ütközik, úgy fordíjanak leiratunkhoz: „Csillag gyógyszertár“, Brassó, Hoza-szu-utca 5. szám.

Megnyílt!
A Nagyváradról előnyben ismert Grosz-féle or. h. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a Loydsor 11. sz. alatt újonnan átalakított, modern higiéniaival berendezett udvari helyiségében **fiókot nyitott.**
Olcsó abonoma! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja!
Temesvár Loydsor 11. sz. Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.

Ajánlunk elsőrendű
50 literen felüli, valamint vasöntefelekes mennyiségben a **legolcsóbb** árakon érkező: **Magurai fajborkok, rizling, király leányka, muskotály, szeremi zöld, fourmint** s. b. Ia. asztali borkok és óborok is minden minőségben.
Megrendeléseket
Frații Feiger Testvérek
céghez Simleui-Silvaniei kerünk.

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lejt, vastagabb betűvel 10 lejt. Legkisebb apróhirdetés 5 lejt. Aláírt keresőknek 30 százalékos kedvezmény. Ap óhi detések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbítunk, na portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lejt.

Férjhez adnám fiatal, szép, gondos, intelligens, valóságos nevelésben részesült huzgomat.
בת תורה ומצוות
egy szintén intelligens fiatal, esetleg özygyemberhez, ki bár szerény állásban legyen. — Hozomány megegyezés szerint. Komoly, részletes levelet „Idéi“ jelígre a kiadóhivatal továbbít. 1679

000000
Véj a meghűléstől és a járványos betegségek elől az **Egger-féle Egg omint tabletta.**
Kellemes ízű készítmény, gyermekek is szívesen veszik. Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában.

2 szoba konyhás, fürdőszobás lakást keresek a Pap- és Magyar-ucca közelében. Értekezni a kiadóban.

Keresek május 1-re szoba-konyhás, fürdőszobás lakást. Ajánlatokat „3000“ jelígre a kiadó továbbít.

Speciális gyógypedagógiai tanácsadó a leggyengébb tehetségű elemi és középiskolai tanulókat is normáltsákká képzem ki. Carei (szegváros) Nagy József igazgató.

Öz. ember izraelita gazdaságot keres. Fényképes ajánlatok t „Szerény igényű“ jelígre a Szamos Hírlap-irodába, Szatmárra kérek.

Önállóan főző, szorgalmas zsidó leány négytagú ort. zsidó családban felvettük. Scharfstein Jakob Oradea, strada Tribunal Doora (Bocskó-u.) 11.

A bolygó zsidó
Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — **400 lejt** kapható az Uj Kelet könyvoszt. -ban

TÖZSDE

A piac változatlan

Valtapiac 1929 március 9 (Rador)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	324-3240	—	—	49250	8235	11930	13694	65005	1923
Newyork	168-15	520	590	266100	16782	5730	71180	3380	—
London	814-10	252262	252250	12423	816	273425	345175	16393	4844
Páris	659-659	263075	205050	—	6675	223920	2782	13265	39075
Milano	882-882	272200	272150	13410	88050	3691	3723	17887	52325
Brága	49850	183750	154000	7593	498	1697	2106	—	26
Budapest	2940-2940	106559	90650	—	2935	—	12409	5925	—
Berlin	—	91275	91760	—	895	100675	1249	5943	176
Bukarest	—	30850	37903	1525	—	343	42737	2682	6050
Vasó	1920	530	580	—	1905	6430	7980	37887	—
Bécs	2368-2368	730750	730500	—	2364	80587525	—	47477	—
Berlin	4006-4005	12337.0	12336	—	3991	136009	16944	80320	—

Száz lejt árfolyama: Zürich (zárlat) 309, Páris 1525 Budapest 341, Bécs 42312, Prága 200

A muzsikus ember

Irtá: Salom Alechem. — Szabó Imre fordítása

Alig volt a város Stempenyu mögött, máris elfelejtett mindent. Elfelejtette a barna leányt, a három napos mulatozást és mindazt, ami ekörül volt. Társulatával megint egyik városból a másikba utazott és játszott a lakodalmas népek. Éppolyan könnyelműen élt mint azelőtt. Csakhogy semmi nem tart örökké ezen a világon. . . Mindennek megvan a maga ideje és Stempenyu-nak tapasztalnia kellett, hogy nem lehet büntetlenül egy barna kisleánynak a fejét elcsavarni. A haj pedig ritkán jár egyedül. . .

Kisoroszország egyik városkájában megint lakodalom volt és Stempenyu aki épen azzal volt elfoglalva, hogy a muzsikus Herschele leányát meghódítsa értesítést kapott a társulat dobosától, Mechcsétől, hogy egy barna kisleány várja odakint a folyosón. Stempenyu kiment és szemben találta magát a szürkeszemű Freidellel, Sajke leányával. Stempenyu szemei előtt minden elhomályosult.

— Mit nézel rám olyan különösen — kezdte Freidel — talán nem ismeresz? Nézzenek oda, hogyan hunyorog a szemével. Én vagyok a menyasszonyod, Freidel, Sajke a hegedűs leánya.

— O jaj! Hiszen tudom — felelte zavardottan Stempenyu. Talán azt hiszed, nem tudom? Mindent tudok, mindent! De hogyan kerültél te ide és honnan?

— Hogyan jöttem ide? A lábaimmal Stempenyu, a lábaimmal. És hogy honnan? Hazulról jöttem! Hazulról!

— Mi újság otthon? Már régen elkerültél hazulról?

— Mi újság? Semmi. Már hat, vagy hét hete, hogy elkerültem hazulról. Mindenfelé voltam, ahol csak akarod és mindenütt azt mondták nekem: ut voltál és elmentél. Végre megtaláltalak. . . De mond már mit csinálsz?

— Hogy én mit csinállok? Semmit sem csinállok! Mit is csinálnék. Gyere csak Freidel, ne álljunk itten!

Vette felöltőjét, botját és elment sétálni Freidellel. Körülnézett, nincs-e valaki a közelben, aki megfigyelhetné őket, azután megállott és kemény hangon így szólt.

— Mond csak, kérlek, mit jelent ez?

— Mi az, hogy mit jelent ez?

— Azt kérdezem, hogy mi az ördögnek jöttél ide?

— No hallod, ez furcsa! Ugy teszel, mintha semmiről sem tudnál.

— Ide hallgas Freidel! — rivalt rá Stempenyu goromba hangon — ide halgass, Freidel, nem szeretem ha velem vicceket csinálnak. Én kérdést intézek hozzád, megkérdelem, hogy mit csinálsz te pedig vicceket mondasz!

Freidele szürke szemeiben különös tűz lobogott, amit Stempenyu felé irányított. Mialatt kezével hosszú haját visszaszimatolta homlokáról, azon gondolkodott hogy megfelelő választ adjon Stempenyu kérdésére.

— Azt akarod tudni, hogy mit csinállok itt? — kérdezte tinnepélyesen. Hozzám jöttem. Az eljegyzés alkalmával ugyanis azt mondtad, hogy két hónap múlva megtartjuk az esküvőt, Vártunk, vártunk, semmi hír nem jött

tőled, erre meggondoltam magamat, felkerekedtem, hogy megkeresselek. A világ egyik csücskétől a másikig utazgattam és végül isten megsegített. Ime, most itt vagyok. Itt vagyunk mind a ketten.

— Mond csak, Freidel, — kérdezte Stempenyu ijedtem — kik azok a ketten?

— Kik vagyunk ketten? Hát nem sejtetted? Én és az anyám!

— Az anyád?! — kiáltott Stempenyu, mintha guta ütött volna beléje. Mit mondasz? Az anyád is veled van?

— Mit kiabálsz úgy? Csak nem gondoltad, hogy egyedül fogok utazni?! Nagyon szép dolgok ezek, mondhatom — és hangja megzordult, — ide hallgass Stempenyu. Nehogy azt hidd, hogy pályás esecsémővel van dolgod, Én nagyon jól ismerlek téged, hogy a dolgnagy sarlatán vagy, nagyon szívesen leszel szerelmes a leányokba, minden héten egy másikba. De mindez mitsem tesz. Mindennek megvan az ideje és határa. . . Egyébként jó fiu vagy, jó szíved van, csinos legényke vagy, nagyszerűen játszol hegedűt, ki tudsz tartani egy asszonyt és ezért hozzád megyek feleségül és pedig már a leegközelebbi időben. Azt hiszed, hogy a dolgot el lehet halasztani, de mondom neked, minden hiba. Hiábavágó lesz a te fáradozásod, Stempenyu! Gyere, hajolj le hozzám és majd a füledbe sugot el lehet halasztani, de mondom ne hogy az ügy el van intézve, már nem lehet visszakozni. . .

Freidel pedig valamit a fülebe sugott. Stempenyu minden tagjában remegni kezdett, megkövülten állott meg és egy hangot nem tudott kiejteni. Freidelnek igaza volt. . . Stempenyu még néhány mentő kísérlettel próbálkozott, mint hal a halóban, úgy ficánkolt, minden erejét megerőltette, hogy mégis rendbe jöjjön, de misem használt. . . Freidel és anja mindenütt a nyomában vannak, mint a saját árnyéka. Különösen Freidel anyjától fél, úgy tünt fel előtte, mint egy vadmacska amely állandóan ugrásra készen állott, ugrásra, hogy kikaparja a szeméit. . . És egy reggel, amikor Stempenyu felébredt, már be volt fogva a házassélet jármába. . . Már nem volt menekvés.

Freidel első cselekedete Stempenyu-val való házassága után az volt, hogy rávette férjét az állandó letelepülésre és Mazepewkát jelölté ki otthonaül.

— Nem kell örökké bolyongani a világban. Eleget voltál már vándorutón, legfőbb ideje, hogy tűzhelyet alapíts otthonot, mint minden más tisztességes ember.

Mint ahogy az okosabb, vagyis a gyöngébb reingszerint enged, ezuttal Stempenyunak sem maradt más választása, minthogy hozzáigazodott Freidel akaratahoz. Társulatával együtt Mazepewkába költözött, elődemek pátriájába, és átvette apja örökét, aki egy emberöltőn át vezetője volt a mazepewkai muzsikus társulatnak.

Freidel, szegény emberek leánya, akinek házában a rubel ritka vendég volt, nagyon jól tudott gazdálkodni. A takarékoság egyébként ne merénye a muzsikusoknak, a könnyen szerzett ga-

ras könnyen elgurul. A muzsikus csak könnyelműen él, iszik, eszik, amikor van és a jövő fölött nem csinál magának gondokat. Ez már muzsikus tradíció és ezen a tradíción nevelkedett Sajke, a hegedűs is. Olyan szegény volt, mint a templom egere, kolduster-mészet, de mindazonáltal jókedvű. Ha nem volt mit harapniok, egyet muzsikált, kettőt táncolt és lefeküdt aludni. Ha pedig egy rubelt keresett, akkor jól élt, sokat evett és még többet ivott.

— A pénz csak a gyomor miatt van — szokta volt mondani — és szívesebben adom a garast a péknek és vendéglősnek, mint patikára.

Freidel tehát nem örökölhette a takarékosági hajlamait apjától. Inkább anyja volt takarékos, aki már lakodalma első napján megértette vele, hogy Stempenyu nagy kereső, aranyat tud

szőni, de könnyelmű fickó, aki nem törődik a rubellel. Az asszony kötelessége tehát valamilyen módon kigyógyítani őt könnyelműségéből és spórolni kell, spórolni, spórolni. . .

Stempenyu, aki teljesen Freidel pappusa alatt állott, türte, hogy minden lakodalom után kiürítse zsebeit és hogy pénzt ő kezelje. . . Freidel nagyon jól kezelte férje keresetét. Szerette a pénzt és szerette Stempenyut a pénze miatt.

— Az én férjem — szokta volt mondani szomszédnői előtt — az én férjem egyet huz hegedűjén a vonóval és máris megszületik a rubel. . .

Világ sora, hogy akinek pénze van, az még többet akar. Így volt ez Freidellel is. Alig volt együtt egy kis tőkéje, már is igyekezett ezt a pénzt megkésztetnie. Lakásán zálogházat nyitott és pénzt adott ruhára, ezüstre, aranyra, egyéb ékszerekre, különösen egy speciális dolóra: korálgyöngyre.

(Folvt. köv.)

MOST JELENT MEG!

Dr. KOHN HILBEL: A palesztinai kolonizáció

Az első magyar nyelvű könyv, amely rendszeresen összefoglalva ismerteti:

A palesztinai kolonizáció ötvenéves történetét;
a palesztinai kolonizáció módszereit, tárgyi és személyi tényezőit;
a kolonizáció közgazdasági és pénzügyi problémáit.

Ára 60. lej. — Megrendelhető: Az Uj Kelet könyvostályában.

Szerezzen örömet gyermekének!

Rendelje meg a legterjedtebb zsidó ifjúsági folyóiratot, a

Remény-t

megjelenik egyszer havonta.

Tartalmaz mesét, regényt, szindarabot, verset. Cserkész és rejtélyrovatot.

Előfizetési ára:

egy évre 240 lej
egy félévre 130 lej.

Előjegyzések csakis az Uj Kelet könyvostálya utján eszközölhetők. Kérjen mutatóvanszámot 10 lej értékű levélbélyeg ellenében.

Lehetően szabadulni Wallace
— izgató regényeinek hatásától.

Legújabb Wallace-könyvek

Sötét ember	ára 240.— lej
Borzalmak kastélya	" 136.— "
A hét lakattal lezárt ajtó	" 136.— "
A smaragd nyaklánc	" 136.— "
A rémületes arc	" 221.— "
A sárga kigyó	" 136.— "
A bandita	" 123.— "

Kaphatók az UJ KELET könyvostályában.

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben

Nyomatott a „Cartea Românească” környörgőgépén, Str. Dorobantilor 14-16.

EZEFRE
Ejje
KIACCI
SI
11.121
Ejje
Ejje
Ejje
Ejje
X evi
1929
5688

Európa

Egy kors
korszak a s
tak Ha em
moarokban
tünik fel
lyedt, soha
értetei volt
már leszikk
tete csak a
többé előre.
kompromitt
kompromitt
dőt akarják
rájuk áll a
sem tanulta
Ennek ellen
akarnak tud
rába ragadt
mindig jöve
ják eldönten

Három év
tük a neveik
Poincaré, Li
évtized után
vagyunk na
a lapok hasa
tették halál
esztendő vé
ma, hozzájuk
minden igaz
hozzájuk tap
célalanságai
den emléke a
fertözve egy
— a jövő szá
tani Európa

Nemrégiben
nevezte el ö
nak, akik eg
és halálosan
kisebbségi k
Morningpost
ben megállot
noknak, a B
nak teljee me
dest a radik
tekbe és hal
mészertes dol
lágháboru m
sa, ha csak
sar emlékir
tába jön azz
hetett máske
hangzatos je
einikus impe
lottak és áll
sem tudják
miat az impe
é teliaü szen

Az azonban
egyedül ök
mindig uralk
és szellemile
ő kezükben
mely gyógyt
mellyel ök
mint szocialis
vagai. Euró
tett népei és
zonyos csöke
talimat. I ve
ján kitarthat
mellett, hívz
ök, csakis ö
keserű meg
Talán Char
nek örök bal
türelmes ang
a második, a